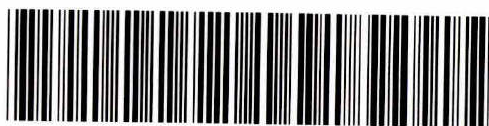

Kartverket Tinglysing
Postboks 600 Sentrum
3507 Hønefoss

INNKOMMET

JOURNALNR: 10 447 962

16 AUG 2016
STATENS KARTVERKDoknr: 736067 Tinglyst: 16.08.2016
STATENS KARTVERK FAST EIENDOMOslo, 15. august 2016
Ansvarlig advokat: Bård Skeie Hagen
3065264-v1

VEDRØRENDE GNR. 20 BNR. 6 M.FL. I VÅGAN, VESTVÅGØY OG FLAKSTAD KOMMUNER – TINGLYSING AV EKSPROPRIASJONSTILLATELSE

1 BAKGRUNN

Lofotkraft AS, org.nr. 986 347 801, søkte den 3. desember 2013 om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse for bygging og drift av en ca. 101 km lang kraftledning med tilhørende installasjoner, på strekningen Kvitfossen – Svolvær – Kleppstad – Fygle – Solbjørn i Vågan, Vestvågøy og Flakstad kommuner. Søknaden (og senere tilleggssøknader fra Lofotkraft AS) ble innvilget av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) den 1. juni 2015, hvorefter ekspropriasjonstillatelse ble utstedt (**vedlegg 1**).

NVEs vedtak av 1. juni 2015 ble påklaget og klagesaken ble sendt til Olje- og energidepartementet (OED) for endelig behandling. OED stadfestet NVEs vedtak den 22. april 2016 (**vedlegg 2**). OEDs vedtak inneholder noen mindre endringer og justeringer, men medfører ikke at nye eiendommer blir berørt.

Gjennom OEDs stadfestelse av NVEs ekspropriasjonsvedtak av 1. juni 2015 er Lofotkraft AS gitt rett til ekspropriasjon av eiendomsrett til areal til Kvitfossen og Svolvær transformatorstasjoner, samt rett til ekspropriasjon av bruksrett for framføring av kraftledning/kabel (klausulering), nødvendig adkomst, ferdse og transport, og etablering/bygging av rigg-/baseplasser – se nærmere beskrivelse i vedlegg 1.

2 TINGLYSING AV EKSPROPRIASJONSTILLATELSE

Ekspropriasjonstillatelsen av 1. juni 2015 (vedlegg 1) har allerede blitt tinglyst på en rekke av eiendommene som berøres av den nye kraftledningen. Vi viser i denne forbindelse til vårt brev av 1. juni 2016 (Kartverkets journalnr. 10 218 456), som ble tinglyst den 13. juni 2016 med dagboknr. 526 588.

På vegne av Lofotkraft AS ber vi om at ekspropriasjonstillatelsen tinglyses på de resterende eiendommene som berøres av ekspropriasjonstiltaket. De eiendommene som vi ber om at ekspropriasjonstillatelsen tinglyses på, er opplistet i **vedlegg 3**. Rettighetene som eksproprieres er stedfestet på kartutdragene i **vedlegg 4a-d**.

For ordens skyld nevnes at det ikke er nødvendig med grunneiernes samtykke til tinglysing, ettersom bruksretten ikke er stiftet ved "rettshandel", jf. tingl. § 13, og at anlegg av ledninger over eller under bakken som

ikke innebærer eksklusiv bruk av grunnen er unntatt fra kravet om oppmåling og matrikulering i matrikkelloven § 12, jf. matrikkelforskriften § 30 (3).

De oversendte dokumentene bes sendt i retur til undertegnede etter endt behandling. Undertegnede kan også kontaktes ved eventuelle spørsmål.

Med vennlig hilsen

ADVOKATFIRMAET SELMER DA

Fredrik Høyang Røsholdt
advokat

Tlf.: 414 07 598 / 22 02 93 92

E-post: f.rosholdt@selmer.no

Vedlegg:

1. Ekspropriasjonstillatelse av 1. juni 2015
2. OEDs vedtak av 22. april 2016
3. Liste over eiendommer
- 4a. Kart, Kvitfossen – Svolvær
- 4b. Kart, Svolvær – Kleppstad
- 4c. Kart, Kleppstad – Fygle
- 4d. Kart, Fygle – Solbjørn

VEDLEGG

1

Norges
vassdrags- og
energidirektoratLofotkraft AS
Postboks 800
8305 SVOLVÆRVår dato: 01.06.2015
Vår ref.: 201202211-150
Arkiv: 611
Deres dato:
Deres ref.:Saksbehandler:
Anette Ødegård
22959269/anod@nve.no**132 kV kraftledning Kvitfossen–Solbjørn. Samtykke til ekspropriasjon.**

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til søknader av 4.12.2013, 30.6.2014 og 8.9.2014 fra Lofotkraft AS.

NVE har, etter en samlet vurdering, funnet at samfunnsmessige fordeler som vinnes ved nedenfor angitte anlegg, utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre. For nærmere begrunnelse for vedtaket viser NVE til notatet "Bakgrunn for vedtak" av i dag.

I medhold av lov om oreigning av fast eiendom av 23.10.1959, § 2 nr. 19, og bemyndigelse gitt ved kgl. res. 05.11.1982, gir NVE herved Lofotkraft AS tillatelse til å kreve nødvendig grunn og rettigheter avstått i Vågan, Vestvågøy og Flakstad kommuner i Nordland fylke for bygging og drift av en ca. 101 km lang 132 kV kraftledning mellom Kvitfossen transformatorstasjon og Solbjørn transformatorstasjoner, ny 132/22 kV Kvitfossen transformatorstasjon og ny 132/22 kV Svolvær transformatorstasjon.

Tillatelsen gir rett til ekspropriasjon av eiendomsrett for følgende arealer:

- Areal til Kvitfossen transformatorstasjon ca. 0,8 daa og en 100 meter lang og 4 meter bred adkomstvei fram til Kvitfossen transformatorstasjonen.
- Areal til Svolvær transformatorstasjon ca 1,8 daa og en 100 meter lang og 4 meter bred adkomstvei fram til Svolvær transformatorstasjon.

Tillatelsen gir rett til ekspropriasjon av bruksrett for følgende arealer:

- Kraftledningsgaten. Nødvendig areal for framføring av kraftledningen, inkludert mastefester. Klausuleringsbeltet utgjør normalt en ca. 30 meter bred trasé.
- Kabelgaten. Nødvendig areal for framføring av kablene. Klausuleringsbeltet utgjør normalt en ca. 5 meter bred trasé.
- Nødvendig adkomst, ferdsel og transport. Dette gjelder blant annet rettigheter til adkomst, ferdsel og transport av utstyr, materiell og mannskap på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLORegion Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLERRegion Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIKRegion Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERGRegion Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDERegion Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Side 2

lednings-/stasjonsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei fram til ledningsanleggene og terrengtransport i ledningstraseen. Bruksretten gjelder også for uttransport av tømmer som hugges i traseen, nødvendig transport som følge av riving av eksisterende ledninger og uttransport av gammelt materiell. Bruksretten gjelder også landing med helikopter.

- Riggplasser. Rett til å etablere/bygge midlertidige riggplasser. (Bruksretten til riggplasser bortfaller når anlegget er satt i drift). Rett til å bruke eksisterende riggplasser.

Ekspropriasjonstillatelsen gjelder også for nødvendig adkomst, ferdsel og transport for å rive eksisterende 66 kV ledninger Kvitfossen - Kleppstad og Kvitfossen – Fygle.

Kraftledningens trasé skal i det vesentlige være som vist med blå strek på kart i målestokk 1:200 000. Kartet er vedlagt konsesjonsdokumentet og trasealternativene er spesifisert i konsesjonsdokumentet.

NVE forutsetter at Lofotkraft forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere/rettighetshavere. Det forutsettes at De underretter grunneierne/rettighetshaverne om ekspropriasjonstillatelsen, jf. forvaltningsloven kap. V. Vedlagte orienteringsbrev med NVEs påtegning bes sendt til grunneiere og rettighetshavere snarest.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningsloven kap. VI. En eventuell klage skal være skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Ekspropriasjonstillatelsen faller bort hvis skjønn ikke er begjært innen ett år fra endelig vedtak, jf. oreigningsloven § 16.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Bekreftet kopi

Fredrik Høyang Røsholdt
Advokat

VEDLEGG 1

Norges
vassdrags- og
energidirektoratLofotkraft AS
Postboks 800
8305 SVOLVÆRVår dato: 01.06.2015
Vår ref.: 201202211-150
Arkiv: 611
Deres dato:
Deres ref.:Saksbehandler:
Anette Ødegård
22959269/anod@nve.no**132 kV kraftledning Kvitfossen–Solbjørn. Samtykke til ekspropriasjon.**

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til søknader av 4.12.2013, 30.6.2014 og 8.9.2014 fra Lofotkraft AS.

NVE har, etter en samlet vurdering, funnet at samfunnsmessige fordeler som vinnes ved nedenfor angitte anlegg, utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre. For nærmere begrunnelse for vedtaket viser NVE til notatet "Bakgrunn for vedtak" av i dag.

I medhold av lov om oreigning av fast eiendom av 23.10.1959, § 2 nr. 19, og bemyndigelse gitt ved kgl. res. 05.11.1982, gir NVE herved Lofotkraft AS tillatelse til å kreve nødvendig grunn og rettigheter avstått i Vågan, Vestvågøy og Flakstad kommuner i Nordland fylke for bygging og drift av en ca. 101 km lang 132 kV kraftledning mellom Kvitfossen transformatorstasjon og Solbjørn transformatorstasjoner, ny 132/22 kV Kvitfossen transformatorstasjon og ny 132/22 kV Svolvær transformatorstasjon.

Tillatelsen gir rett til ekspropriasjon av eiendomsrett for følgende arealer:

- Areal til Kvitfossen transformatorstasjon ca. 0,8 daa og en 100 meter lang og 4 meter bred adkomstvei fram til Kvitfossen transformatorstasjonen.
- Areal til Svolvær transformatorstasjon ca 1,8 daa og en 100 meter lang og 4 meter bred adkomstvei fram til Svolvær transformatorstasjon.

Tillatelsen gir rett til ekspropriasjon av bruksrett for følgende arealer:

- Kraftledningsgaten. Nødvendig areal for framføring av kraftledningen, inkludert mastefester. Klausuleringsbeltet utgjør normalt en ca. 30 meter bred trasé.
- Kabelgaten. Nødvendig areal for framføring av kablene. Klausuleringsbeltet utgjør normalt en ca. 5 meter bred trasé.
- Nødvendig adkomst, ferdsel og transport. Dette gjelder blant annet rettigheter til adkomst, ferdsel og transport av utstyr, materiell og mannskap på eksisterende privat vei mellom offentlig vei og

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLORegion Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLERRegion Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIKRegion Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERGRegion Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDERegion Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Side 2

lednings-/stasjonsanlegg, i terrenget mellom offentlig eller privat vei fram til ledningsanleggene og terrengtransport i ledningstraseen. Bruksretten gjelder også for uttransport av tømmer som hugges i traseen, nødvendig transport som følge av riving av eksisterende ledninger og uttransport av gammelt materiell. Bruksretten gjelder også landing med helikopter.

- Riggplasser. Rett til å etablere/bygge midlertidige riggplasser. (Bruksretten til riggplasser bortfaller når anlegget er satt i drift). Rett til å bruke eksisterende riggplasser.

Ekspropriasjonstillatelsen gjelder også for nødvendig adkomst, ferdsel og transport for å rive eksisterende 66 kV ledninger Kvitfossen - Kleppstad og Kvitfossen – Fygle.

Kraftledningens trasé skal i det vesentlige være som vist med blå strek på kart i målestokk 1:200 000. Kartet er vedlagt konsesjonsdokumentet og trasealternativene er spesifisert i konsesjonsdokumentet.

NVE forutsetter at Lofotkraft forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere/rettighetshavere. Det forutsettes at De underretter grunneierne/rettighetshaverne om ekspropriasjonstillatelsen, jf. forvaltningsloven kap. V. Vedlagte orienteringsbrev med NVEs påtegning bes sendt til grunneiere og rettighetshavere snarest.

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningsloven kap. VI. En eventuell klage skal være skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Ekspropriasjonstillatelsen faller bort hvis skjønn ikke er begjært innen ett år fra endelig vedtak, jf. oreigningsloven § 16.

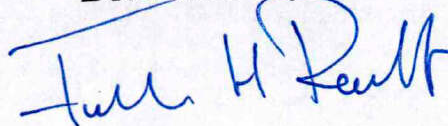
Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

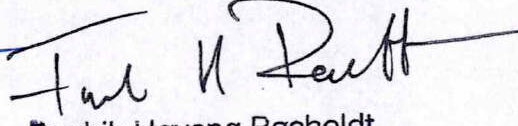
Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Bekreftet kopi

Bekreftet kopi

Fredrik Høyang Røsholdt
Advokat

VEDLEGG 2

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
16/438-Dato
22 APR 2016**Lofotkraft AS - 132 kV kraftledning Kvitfossen - Solbjørn i Vågan, Vestvågøy og Flakstad i Nordland fylke. Klage****1. Bakgrunn**

Norges vassdrags-og energidirektorat (NVE) ga den 3. juni 2015 Lofotkraft AS (Lofotkraft) anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse til å bygge og drifte en ca. 101 km lang 132 kV kraftledning mellom Kvitfossen i Vågan kommune og Solbjørn i Flakstad kommune. Det ble også gitt konsesjon til ny Kvitfossen transformatorstasjon (trafo), ny Svolvær trafo og utvidelse av Kleppstad trafo. Det ble samtidig satt vilkår om at eksisterende 66 kV kraftledning mellom Kvitfossen og Kleppstad trafo, 66 kV kraftledning mellom Kvitfossen og Solbjørn trafo samt Mølnosen og Trollhøgda trafoer skal rives etter at de nye anleggene er idriftsatt.

Den nye ledningen skal i hovedsak bygges parallelt med dagens 66 kV ledning (Alternativ 1.0)

NVE har gitt konsesjon til følgende trasé:

- Alternativ 1.4.1 ved Kongsmarka.
- Alternativ 1.1.1 kabel fra Kleppstad transformatorstasjon.
- Alternativ 1.2 ved Lyngdalsvannet.
- Alternativ 1.0.2 ved Slydalen.
- Alternativ 1.0.3 ved Leknes lufthavn.
- Alternativ 1.0.4 ved Offersøy.
- Alternativ 3.0 ved Flakstad/Midsundstad.
- Alternativ 1.0 på de resterende strekningene.

Per-Arne Lie, Åse Eriksen Åkerøy, Bjørn Helge Kristoffersen, Fritz Eines, Helge Andersen samt Hilde, Kari og Per-Ottar Andersen har påklaget NVEs vedtak. NVE har vurdert klagen og ikke funnet grunnlag for å endre eget vedtak. Klagesaken ble derfor oversendt departementet til behandling ved brev av 31. august 2015.

Klagene retter seg mot kraftledningstraseen, og ikke mot trafoene. Det legges til grunn at det er klaget både på anleggskonsesjonen og ekspropriasjonsvedtaket.

Ved NVEs vedtak av 4. september 2015 er anleggskonsesjonen endret for så vidt gjelder arealet for Kvitfossen trafo. Arealet økes fra 0,8 daa til 3 daa. Dette vedtaket er ikke påklaget.

Ved NVEs vedtak av 2. oktober 2015 er anleggskonsesjonen endret for så vidt gjelder plasseringen av kabelendemasten ved Kvitfossen trafo. 132 kV kraftledning Kvitfossen – Fygle legges om med en 72 m lang jørkabel fra Kvitfossen trafo til kabelendemast på 132 kV ledningen mot Kanstadbotn. Dette vedtaket er ikke påklaget.

Den 1. mars 2016 avholdt departementet møter med klagerne i forbindelse med befaringsavtaler om deres eiendommer.

2. Klagene

2.1 Bjørn Helge Kristoffersen, Fritz Eines og Helge Andersen

Klagene er sendt inn hver for seg, men klagerne er enige om at innspillene skal anses som en felles klage.

Klagerne hevder at konsesjonsgitt trase vil føre til ulemper ved driften av innmarka på eiendommene deres. Ulempene for gårdsdriften vil bli mindre dersom traseen flyttes til utmarka. Klagerne ber om at mastepunkt 20 flyttes til opprinnelig stolpe merket 222.

Under befaringen ba klagerne Kristoffersen og Andersen om at Lofotkraft utreder muligheten for å flytte mast 22 mot nordøst til eiendomsgrensen mellom gnr. 22 bnr. 3 og gnr. 22 bnr. 4.

2.2 Åse Eriksen Åkerøy

Klager hevder at den planlagte kraftledningen vil få en avstand på ca. 55 m fra boligen hennes. Klager ber om at ledningen anlegges lengre fra boligen og mer skjult for naboeiendommen. Hun foreslår at ledningstraseen anlegges øst for Storhaugen og i rett linje slik at traseen blir kortere og at vinkler unngås.

2.3 Per-Arne Lie

Konsesjonsgitt trase vil ifølge klageren få negative konsekvenser for den videre driften av gården og eiendommens økonomiske verdi. Klageren hevder han vil lide økonomisk tap ved at ledningen anlegges gjennom ikke-hogstmoden skog. Avstanden fra boligen til den planlagte ledningens senter er anslått til ca. 60 m, mens avstanden fra ledningens nærmeste ytterfase til boligen er beregnet til ca. 55 m. Klager frykter for helsemessige problemer pga. elektromagnetiske felt fra den planlagte kraftledningen. Lie ber om at tre av mastepunktene til

eksisterende 66 kV og 132 kV ledninger flyttes mot nord, og at den konsesjonsgitte 132 kV ledningen anlegges i traseen til eksisterende 132 kV ledning. Under befaringen opplyste klager at det er tilstrekkelig å flytte to av disse mastepunktene.

2.4 Hilde, Kari og Per-Ottar Andorsen

På vegne av klagerne presiserer Hilde Andorsen i klagebrevet av 22. juni 2015 at NVEs vedtak er basert på en misforståelse når det gjelder avstanden mellom klagers hytte og den konsesjonsgitte kraftledningen. Klager opplyser at hytta ligger ca. 50 m fra kraftledningen, og ikke ca. 400 m som er lagt til grunn i vedtaket og som gjelder en annen hytte i området.

Klageren påpeker videre at tiltakshaver i kommentarer til klagers høringsuttalelse bare har referert til opplevelsesverdien og visuelle konsekvenser. Lofotkraft har ifølge klageren unnlatt å kommentere at kraftledningen vil båndlegge hele strandlinja mellom Litjelva og Hellskardelva, og de økonomiske konsekvenser det eventuelt kan få i fremtiden. Dette er ifølge klager det fineste området, nær stranda, nær drikkevann, langt unna riksvei og med en grunn som er relativt tørr i motsetning til området innover. Klager hevder at kraftledningen vil båndlegge et område på 30 m, og legge sterke begrensninger på fremtidig bruk av strandområdet.

Ifølge Lofotkraft vil en unngå myrlendte områder ved å velge konsesjonsgitt trasé. En trase nord for dagens 66 kV trasé vil ifølge tiltakshaver kreve høyere master og bli utfordrende med tanke på utkobling i byggeperioden. Andorsen er ikke uenig i at Hellskardalen er myrlendt, men området har også berg i dagen som gjør det mulig å legge traseen nord for eksisterende ledning. Klager påpeker videre at konsesjonsgitt trasé krysser eksisterende trasé flere steder, blant annet ved Nervatnet, og dersom traseen legges nord for eksisterende ledning i Vaterfjordpollen slipper man en kryssing her. Klager er positiv til prinsippet om å samle inngrepene i naturen, men er uenig i at man her velger å la den eksisterende traseen for den gamle 22 kV ledningen være førende for en ny og atskillig mer ruvende konstruksjon. Ifølge klager er 22 kV ledningen anlagt på en svært skjemmende måte, tvers over bukta og helt i strandkanten.

Klagerne v/Hilde Andorsen har ved brev av 8. mars d.å. m/bilag utdypet klagen. Klager uttaler:

"Viser til mottatt brev fra NVE datert 31.08.2015 og befaring i Vaterfjordpollen 01.03.16. Vi har noen innspill og opplysninger som vi mener relevant for behandlingen av klagen.

Vi har to hovedinnvendinger mot valgte trasé:

1. Den kommer altfor nær vår hytte, ødelegger vår eiendom og begrenser bruken av strandsonen i all overskuelig fremtid.
2. Den forringer naturmiljøet i Vaterfjordpollen og opplevelsen av den.

Kommentar til brev fra NVE, 31.08.2015

Lofotkraft skriver i brevet fra NVE: "det er mange hensyn som må ivaretas" og nevner følgende:

- *"Sør for Hellskardelva ligger et kulturmiljø med bosetnings- og aktivitetsområde fra steinalderen. Kulturminnet er fredet. For ikke å komme i konflikt med kulturminnet vil maksimal forskyvning av ledningstraseen være 20 meter."*

Etter å ha tatt kontakt med fylkeskommunen i Nordland for å få vite nøyaktig hvor de omtalte steinalder-gropene befinner seg, får vi vite at dette skriver seg fra en feilregistrering. Gropene det refereres til er ikke steinalder-groper men gjenfylte gruvesjakter. Området er ikke fredet. Se vedlegg 3, uttalelse fra fylkeskommunen i Nordland. Vi fikk vite at denne feilregistreringen ble rettet opp for flere år siden, da de gikk langs linja for å kontrollere opplysningene om kulturminner. Hvorfor den ikke var blitt korrigert i rapporten kunne de ikke svare på.

Vi synes det er alvorlig at denne grove feilen har fått danne grunnlag for beslutning om trasé. Enhver som har noe tilknytning til området kjenner til historien om molybdengruven. (Det var gruvedrift i tidsrommet 1913-1918, og igjen noe virksomhet under 2.verdenskrig. Etter den tid sto gruvesjaktene åpne og inngjerdet frem til sommeren 1986, da ble de fylt igjen med en beltedoser.)

Derimot stemmer det at det ble det funnet en steinalder-øks i oset ved Litjelva for ca. 40 år siden, nøyaktig der hvor anleggsveien er prosjektert. Den omsøkte traseen kommer også betraktelig nærmere dette funn-stedet.

- *"Lofotkraft ønsker i minst mulig grad å krysse 66 kV-ledningen."*

Vi har i tidligere klage pekt på at dersom man legger traseen nordvest for eksisterende slipper man kryssingen av 66 kV-ledningen som er tegnet inn ved Nervatnet, se kart vedlegg 2.

- *"Lofotkraft viser til at grunneier Elsa Valeur sør for Hellskardelva ønsker ny ledning parallellføres med eksisterende 22 kV. Etter riving av 66kV-ledningen vil 22kV-ledningen og den nye 132kV-ledningen gå parallelt over en lengre strekning fra Hellskardelva til sør for Vasskardet."*

Det se ut til at interessene til en part her brukes som et argument for at interessene til en annen part ikke kan ivaretas. Vi har forståelse for innvendingen fra familien Valeur, men kan ikke se at dette rettferdiggjør å ødelegge vår eiendom. Som sagt tidligere er vi positive til å samle inngrep, men i dette tilfellet blir utfallet negativt, i og med at det er traseen til 22kV-ledningen som gir føringen. Den er lagt tvers over bukta på en svært skjemmende måte og går langs strandsonen, som er det mest benyttete turområdet. Vi vil derfor opprettholde forslaget om å ta hensyn til naturmiljøet og ha et mer langsiktig perspektiv, dvs. legge 132kV linja nordvest for eksisterende 66kV og, når 22kV-linja en gang i fremtiden skal rustes opp, legge denne inntil. På den måten kan man samle inngrep på sikt, imøtekomme ønske fra

samtligte grunneiere på sikt og ikke minst ta vare på det åpne og flotte landskapsrommet som Vaterfjordpollen er.

- *"Det myrlendte området nordvest for ledningstraseen ved Vaterfjordpollen begrenser mulighetene for egnete mastepunkt."*

Dette stemmer ikke. Det er mye tørre rabber og berg i dagen innover Hellskardalen. Det bør ikke være vanskelig å finne egnete mastepunkt og særlig ikke når man opererer med masteavstand på inntil 250 meter. Da den eksisterende 66kV-linja ble lagt for over 50 år siden, valgte man sannsynligvis den traseen som var enklest, og terrenget nordvest for denne traséen er ikke vesentlig forskjellig. (Se for øvrig vedlegg 8, foto tatt nord for hytta, langs 66kV-traseen mot sørvest, området til høyre for traséen i bildet er ikke spesielt myrlendt.)

Så kan det kan se ut som det i oppsummeringen av vår klage er skjedd en forveksling mellom omtale av traseen for 22 kV-linja og den planlagte 132 kV-linja. Det står: *"Andersen ønsker at en ny ledning legges så skånsomt som mulig i terrenget. I stedet for å gå tvers over bukta mener de den kunne vært ført langs terrenget ved å krysse Litjelva et godt stykke over osen."* Vi omtaler her 22kV-linja og en mulig trase for denne, se over. Men hovedsaken for oss er å unngå at den nye 132kV-ledningen legges sør for eksisterende 66 kV-ledning.

Bakgrunnsinfo

Området i Vaterfjordpollen, mellom Hellskarelva og E10, er felles utmarksområde for 3 gårder. Gården Gammelgård (gnr.bnr.19/7) disponerte den innerste delen, altså mellom Hellskarelva og Litjelva.

Omtrent hele strandlinja (og tidligere beitemark) som tilhører Gammelgården blir nå båndlagt dersom omsøkt trase benyttes. (se vedlegg 1, markering på luftfoto). Det er et byggeforbudsbelte langs den omsøkte traseen på 30 meter, men pga. strålingsfare er det ikke anbefalt å bygge noe for varig opphold nærmere enn 32 meter fra senter av traseen, dvs. traseen legger begrensninger på et belte på 64 meter, og på den del av eiendommen som har verdi for oss.

Hytta er gjenværende del av Gammelgårds sommerseter (se foto vedlegg 8). Frem til 40-tallet sto seteren på haugen der den omsøkte traseen kommer inntil fjæra, innerst i bukta. Tidligere var det flere slike seteranlegg rundt Vaterfjordpollen og gården ble drevet med seterdrift til utpå 60-tallet.

Hytta er liten og primitiv etter dagens hyttestandard, uten innlagt strøm og vann, men den har mye historie og stor verdi for oss. Den er også tilgjengelig for slektninger som vil låne den og er mye i bruk. Vi nevner dette fordi vi er redd for at hyttas beskjedne størrelse har vært medvirkende til at man ikke synes den er verdt å ta hensyn til. Det vil også være vanskelig å se for seg en mulig utvidelse dersom omsøkt trasé benyttes.

Vil også påpeke at vi allerede er belastet med 22kV-linja som går foran hytta og lander rett utenfor hytteveggen.

Vedr. befaring

Tidligere har Lofotkraft fremstilt det slik at hensynet til topografi og det en trodde var steinalderfunn (slike funn er automatisk fredet) var vesentlige argument for trasevalget, både gjennom uttalelser og telefonkontakt. Vi ga beskjed til Lofotkraft før befaringen om at steinalder-gropene det vises til rett og slett er de gjenfylte gruvesjaktene. Under befaringen fikk vi imidlertid inntrykk av at ingen av delene lenger var så avgjørende, nå var det økonomien i prosjektet som ble trukket frem som det eneste av betydning. Vi kan ikke se at dette er vektlagt på denne måten tidligere, og vi mener at dersom den løsningen som til enhver tid er billigst for kraftselskapet er den som skal velges, burde dette gått klart frem som et premiss allerede i starten. Når argumentene som tidligere ble brukt for ikke å ta hensyn til vår klage egentlig ikke har så stor betydning, blir vi usikre på om dette er en reell prosess.

Vi hadde avtalt med Lofotkraft å møtes ved oset av Litjelva og hadde ventet at det ble anledning til å se på området nord for eksisterende trase. Vi synes det er synd at man ikke så på muligheten for alternativ trase.

Det skulle være unødvendig, i et nærmest ubebygget område, å gå så tett inntil vår hytte og beslaglegge verdifull strandsone på denne måten. Det er fremdeles ikke sannsynliggjort overfor oss hvorfor man ikke vil legge traseen nordvest for eksisterende."

Klagerne v/Hilde Andorsen har ved brev av 11. april d.å. utdypet klagen ytterligere. Klager uttaler:

"Vi viser til oversendt uttalelse fra Lofotkraft.

Som vi forstår det har to vesentlige argumenter mot vårt ønske om trasevalg nå falt bort: Det ser ikke ut til at det medfører en ekstra kryssing, og ettersom kulturminnene i området viste seg å være en feilregistrering, tillegges det ikke lengre vekt.

Parallellføring

Viser til vårt tidligere innspill til dette punktet (brev av 8.3.2016). Det er mulig å samle inngrep på sikt med et trasevalg som vi foreslår.

Master i myr

Befaring på sommerstid vil vise at det er mange tørre områder, og det bør ikke være vanskelig å finne egnede mastepunkt.

I uttalelsen fra Lofotkraft bringes imidlertid to nye momenter inn i saken:

Inngrepsfritt område

Det har ikke tidligere vært hevdet at eksisterende trase for 66 kV ledning representerer noen absolutt grense for inngrepsfritt område i nordvestlig retning, vi har heller ikke

kunnet finne dette i grunnlaget for konsesjonssøknaden. Dersom ny 132 kV ledning legges så tett opp til eksisterende 66 KV som mulig, på nordvest-siden, kan vi ikke se at dette utgjør noen vesentlig forskjell. Vi vil også minne om at det er strandområdet rundt Pollen som er mye benyttet til turformål og rekreasjon.

Fare for snøskred

Også et nytt argument i denne sammenheng. Vi forstår ikke helt dette argumentet. Slik vi leser fig. 4 i Lofotkrafts uttalelse, vinner man minimalt mht. begrensning av skredfare med å velge konsesjonsgitt trase fremfor å følge eksisterende 66 kV ledning, og uansett ser det ut til at traseen vil være adskillig mer utsatt for skred på nordsiden av Nervatnet enn den vil være gjennom Hellskardalen. (For øvrig er svært lite av vårt område synlig på dette kartet.)"

2.5 Elsa Valeur

Elsa Valeur har ikke klaget på NVEs vedtak. Hun er grunneier av naboeiendommen til klageren Hilde, Kari og Per-Ottar Andorsen. Olje- og energidepartementet har som del av sin utrednings- og informasjonsplikt etter forvaltningsloven sendt Elsa Valeur følgende dokumenter til eventuell uttalelse: Hilde Andorsens klagebrev av 22. juni 2015 og tilleggssuttalelse av 8. mars 2016 samt Lofotkrafts brev av 30. mars 2016.

Elsa Valeur v/Ruben Jensen uttaler ved e-post av 17. april 2016:

"Vi har lest gjennom vedlagte korrespondanse.

Som opplyst i vår høringsuttalelse, ber vi primært om at alle linjene samles i ett mastesett dersom dette er teknisk mulig. Dersom dette ikke er mulig, ber vi om at den nye linjen plasseres nærmest mulig den eksisterende linjen som skal stå igjen (etter at en av linjene er revet). Dette for at den totale bredden på traseen skal bli så smal som mulig.

Samtidig har vi forståelse for at Andorsenfamilien ikke vil ha den nye kraftledningen så nært sitt feriested. For Valeurs eiendom har det mindre betydning om traseen blir lagt noe mer nordvest i dette området slik at Andorsenfamilien får sitt ønske oppfylt."

3. Lofotkrafts uttalelser etter klagebefaringen

Lofotkraft uttaler ved brev av 30. mars 2016:

"Vi viser til befaring med OED 1.3.2016, forespørsel om kommentarer fra OED på e-post datert 2.3.2016 og oversendt uttalelse fra Hilde Andorsen til OED datert 11.3.2016.

Offersøya

Lofotkraft har vurdert om det er mulig å flytte M22 ca. 56 m mot nordøst til eiendomsgrensen mellom 22/3 og 22/4. Dette vil være mulig ved å sette inn høyere master enn opprinnelig prosjektert i M22 og M23. Lengdene på stoplene vil øke fra 15 til 18 m

ved M22 og fra 19 til 20 m ved M23. Endelig plassering av M21 må avklares med Statens vegvesen.

Vaterfjordpollen

Det har i forbindelse med klagebehandlingen kommet en uttalelse vedrørende trasévalg forbi en fritidseiendom ved Vaterfjordpollen i Vågan kommune. Innholdet i uttalelsen er kommentert under.

Kulturminner

Grunneier opplyser at kulturminnet som har vært registrert som bosetningsområde fra steinalderen har vært feilregistrert og har nå fått endret status hos kulturminnemyndighetene. Statusen for kulturminnet er også oppdatert i Riksantikvarens kulturminnedatabase. Området er nå registrert som spor etter gruvedrift fra tidlig 1900-tallet, og er ikke lenger registrert som fredet. Vi registrerer at statusen for området er endret, og registreringene vil ikke lenger bli tillatt vekt ved prosjektering av den nye kraftledningen gjennom området.

Forslag om traséføring nordvest for konsesjonsgitt trasé

Kryssing av eksisterende 66 kV ledning

På befaringen 1.3.2016 ble det opplyst at dersom ny 132 kV ledning skulle gå på nordvestsiden av eksisterende 66 kV ledning ville dette medføre en ekstra kryssing av eksisterende linje. Ved nærmere vurderinger viser dette seg å ikke stemme. Ved konsesjonsgitt løsning vil ny 132 kV ledning krysse eksisterende 66 kV ledning nord for Nervatnet. Ved en eventuell trasé nordvest for eksisterende 66 kV trasé vil kryssingen av dagens 66 kV ledning flyttes nordover. Antall kryssinger av 66 kV ledningen vil bli det samme.

Master i myr

Det vil være mulig å plassere mastepunkt i områder med myr, som gjennom Hellskardalen (se Figur 2). Mastepunkter i myr innebærer ofte store masseutskiftninger, og forholdsvis større terrenginngrep og mer synlige anleggsspor enn mastepunkt i tørrere områder. Mer omfattende anleggsarbeid og masseutskiftninger vil medføre høyere byggekostnader. Det må gjennomføres prøvegravinger for å eventuelt kunne si noe om omfanget av masseutskiftninger og kostnadsøkningen.

Parallellføring

Lofotkraft ønsker å legge til rette for parallellføring av kraftledninger så langt dette er ønskelig fra myndighetenes side og er teknisk gjennomførbart. Vi registrerer at Andorsens på dette punkt har motstridende ønsker i forhold til grunneier mot sørvest Elsa Valeur. En eventuell trasé på nordvestsiden av eksisterende 66 kV vil redusere omfanget av parallellføringen med eksisterende 22 kV ledning.

Øvrige kommentarer

En trasé på nordvestsiden av dagens 66 kV ledning vil bli liggende lenger inne i et område som er uten andre tekniske inngrep. Dagens 66 kV ledning representerer definerende inngrep for et større inngrepsfritt område (1 – 3 km fra nærmeste inngrep) på sørlige del av

Austvågøy (se Figur 3). En trasé på nordvestsiden av eksisterende 66 kV ledning vil medføre forskyvning av denne grensen og dermed noe bortfall av inngrepsfrie områder.

Konsesjonsgitt ledningstrasé ligger i et registrert utløpsområde for snøskred (se Figur 4). Generelt kan sies at jo lenger vestover ledningen flyttes, jo brattere blir terrenget, og faren for snøskred og snøsig vil øke. Skredvurderingene i Figur 4 er basert på modelleringer, og konkrete vurderinger at dette området vil gi en mer nyansert vurdering av skredfaren i området. Generelt kan sies at en ved planlegging av nye kraftledninger så langt som råd er prøver å unngå traséer inn mot bratt fjellfot pga. fare for snøskred/fjellskred og snøsig."

Lofotkraft uttaler ved brev av 13. april 2016:

"Vi viser til oversendt uttalelse fra Kari, Per-Ottar og Hilde Andorsen datert 11.4.2016 med kommentarer til vår tidligere uttalelse datert 2.3.2016.

Vaterfjordpollen

Parallellføring

Grunneier viser til sin uttalelse datert 8.3.2016 der de foreslår å samle inngrep ved å «en gang i fremtiden» å bygge 22 kV parallellført med 132 kV. En eventuell ombygging som grunneier her foreslår vil medføre en lengre trasé/større inngrep og dermed betydelige merkostnader. Lofotkraft kommer ikke til å endre trasé for 22 kV når denne en gang i fremtiden må bygges ny.

Master i myr

Lofotkraft har befart området på sommerstid og har konstatert, som kartverket viser, at det er større områder med myr. Erfaringsmessig er det vanskelig å unngå mastepunkt i myr i denne typen terreng og erfaring viser også at myrområder som har tørre innslag i overflaten ofte viser seg å være fuktig ved utgraving. Det bemerkes at en fundamentgrop graves 3-4 meter under bakkenivå. Som påpekt tidligere vil dette gi vesentlig høye byggekostnader. Ved traséføringer gjennom myr kan det også bli behov for flere mastepunkt.

Inngrepsfritt område

Lofotkraft vil presisere at selv om et traséalternativ NV for eksisterende trasé er nærmere vurdert, er det ikke sett på en konkret teknisk løsning. Det er dermed ikke gjort konkrete vurderinger av hvor en eventuell kryssing i Hellskarddalen vil komme, og hvor den beste traséen gjennom myrområdene vil bli. Jo lenger nordvest for eksisterende 66 kV ledning en ny ledning vil ligge, jo lenger inn i inngrepsfritt område vil ledningen komme. Vi kan ikke se at omsøkt trasé vil medføre vesentlige endringer for området som turformål og rekreasjon enn dagens situasjon.

Fare for snøskred

Lofotkraft har på et tidlig tidspunkt i planleggingsfasen utelukket å legge trasé på NV-siden av eksisterende 66 kV-ledning gjennom Hellskaret, og videre mot Hellskarddalen og Vaterfjordpollen. Dette fordi stor snøskredfare og vanskelig fremkommelighet gjennom Hellskaret medfører at ledningen må ligge på østsiden av eksisterende ledning. Videre

sørover gjennom Hellskardalen og mot Vaterfjordpollen har vi valgt å fortsette med trasé på østsiden av eksisterende ledning. Dette for å unngå de myrlendte og våte områdene NV for eksisterende ledning (redusere kostnader), redusere skredfaren nord for Nervatnet (driftssikkerhet) og samtidig få mulighet til parallellføring med 22 kV (gir ofte positiv landskapseffekt). Skredfare er dermed ikke et nytt moment i saken.

Dersom det blir valgt en trasé NV for eksisterende 66 kV ledning vil ny ledning gå på NV-siden fra Hellskarddalen til Nervatnet (der ledningen i dag krysser eksisterende ledning). Trasévalg ved Vaterfjordpollen vil dermed ha konsekvenser sørover til Nervatnet, og omfang av rasutsettelse i dette området vil dermed være relevant. Lofotkrafts primære mål med planlegging av kraftledninger og valg av traséløsninger er å minimere risiko, for dermed å sikre stabil strømforsyning i Lofoten."

På bakgrunn av Lofotkrafts brev av 13. april 2016 stilte departementet 19. april 2016 noen nærmere spørsmål om parallellføring av 132 kV ledningen på sørøstsiden av eksisterende 66 kV ledning forbi Vaterfjordpollen. Lofotkraft svarte på denne henvendelsen ved brev av 20. april 2016.

4. Olje- og energidepartementets vurdering

4.1 Innledning

Bygging og drift av 132 kV kraftledningen Kvitfossen – Solbjørn i Vågan, Vestvågøy og Flakstad kommuner er konsesjonspliktig, jf. energiloven § 3-1. Departementet kan prøve alle sider ved saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd. I departementets vurdering av om konsesjonen etter energiloven skal opprettholdes, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Energiloven skal sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte.

Et forvaltningsorgan har ikke plikt til å ta stilling til alle anførsle fra en part, jf. forvaltningsloven § 25. Etter bestemmelsen skal forvaltningsorganet i begrunnelsen nevne de faktiske forhold som vedtaket bygger på. Er de faktiske forhold beskrevet av parten selv eller i et dokument som er kjent for parten, er en henvisning til den tidligere fremstilling tilstrekkelig.

4.2 Klagene

Bjørn Helge Kristoffersen, Fritz Eines og Helge Andersen

Lofotkraft har søkt om en justering av ledningen over Offersøy etter alternativ 1.0.4, som er en mindre justering av det opprinnelige omsøkte alternativ 1.0. Tiltakshaver mener alternativ 1.0.4 er det beste alternativ fordi de samlede inngrepene på dyrket mark vil bli redusert, og Lofotkraft har derfor trukket søknaden om alternativ 1.0. I tillegg har Lofotkraft sagt seg villig til å kable dagens 22 kV ledning som et avbøtende tiltak, for å ivareta landbruksinteressene i dette området.

I følge Lofotkraft vil klagers foreslåtte trasejustering resultere i et vinkelpunkt ved ilandføringen på Offersøya. Masten må ifølge tiltakshaver barduneres, og bardunene vil komme innenfor avgrensningen til en automatisk fredet gravrøys. Vinkelpunktet vil ifølge tiltakshaver føre til stor belastning på mastene. Lofotkraft har skissert en justering av konsesjonsgitt trase med utgangspunkt i klagers forslag.

Departementet vil påpeke at i tillegg til ledningens konsekvenser for landbruksarealer, må det også tas hensyn til dens konsekvenser for kulturminnet ved Straumen og fylkesveien. Etter departementets vurdering er alternativ 1.0.4 det beste alternativ når alle hensyn tas i betraktning. Når dagens 66 kV ledning er revet og dagens 22 kV er kablet vil totaleffekten av tiltaket samlet sett bli positivt for landbrukseiendommene i området.

Departementet stadfester NVEs vedtak om at ledningen på denne påklagede strekningen skal bygges etter omsøkt alternativ 1.0.4. Med utgangspunkt i departementets befaringsav eiendommene, har Lofotkraft vurdert om det er mulig å flytte mast 22 ca. 56 m mot nordøst til eiendomsgrensen mellom gnr. 22 bnr. 3 (Kristoffersen) og gnr. 22 bnr. 4 (Andersen) slik klagerne har bedt om. Lofotkraft bekrefter at dette vil være mulig ved å sette inn høyere master enn opprinnelig prosjektert i mast 22 og mast 23. Lengdene på stolpene vil øke fra 15 m til 18 m for mast 22, og fra 19 m til 20 m for mast 23. Endelig plassering av mast 21 må avklares med Statens vegvesen. Departementet forutsetter at Lofotkraft legger til rette for denne justeringen, og at spørsmålet om flytting av mast behandles i detaljplanleggingen.

Åse Eriksen Åkerøy

Departementet har merket seg at NVE ikke mottok noe innspill fra klager i forbindelse med høring av søknaden.

Under befaringen ble det opplyst at avstanden mellom klagers bolig og den konsesjonsgitte ledningens senterfase er ca. 62 m. Dette innebærer at nærmeste ytterfase er ca. 57 m fra boligen. Det er på det rene at Åkerøy ikke er berørt av eksisterende 66 kV ledning. Klager hevder at tiltaket vil gi negative visuelle effekter og frykter for helsemessige problemer pga. elektromagnetiske felt.

Forvaltningsstrategien for elektromagnetiske felt legger opp til en utredningsgrense på 0,4 μ T. De generelle retningslinjene fremgår av St.prp. nr. 66 (2005-2006) på s. 64:

- *Ved nyetablering av bygg, høyspentanlegg eller opprustning av slike anlegg bør en søke å unngå at bygg får magnetfelt over utredningsnivået på 0,4 μ T. Høyere eksponering kan aksepteres dersom konsekvensene ved feltreducerende tiltak blir urimelig store.*
- *For nye hus ved eksisterende høyspentledninger er det aktuelle tiltak normalt å øke avstanden til ledningen. For nye ledninger er aktuelle tiltak normalt endret trase eller lineoppheng. Kostnadskrevende kabling på høyere spenningsnivåer eller riving av hus vil normalt ikke være aktuelle forebyggingstiltak.*

- *Magnetfeltnivået som tilsier utredninger (0,4 μ T) betyr at en bør vurdere tiltak, men dette må ikke tolkes som en grense der tiltak alltid skal gjennomføres. Den enkelte sak må vurderes individuelt og andre viktige hensyn kan tilsi at det legges større eller mindre vekt på magnetfelt.*

Departementet viser til gjeldende forvaltningsstrategi for elektromagnetiske felt hvor det fremgår at det skal vurderes tiltak dersom boliger får magnetfelt over utredningsnivået på 0,4 μ T (mikrotesla). NVE har opplyst at ingen boliger langs den konsesjonsgitte ledningstraseen vil få magnetfelt over 0,4 μ T. Det er derfor etter departementets vurdering ikke behov for noen tiltak her.

Når det gjelder ledningens synlighet fra klagers bolig, opplyser Lofotkraft at ledningen skal anlegges så nær eksisterende 22 kV ledning som mulig. Ifølge NVE innebærer dette at rydebeltet for kraftledningen vil bli etablert ca. 50 m fra boligen, slik at vegetasjon blir stående igjen mellom boligen og kraftledningen. Etter NVEs vurdering vil dette redusere synligheten av ledningen sett fra boligen. Det er også en fordel for klager at ledningen vil bli plassert på baksiden av bolighuset.

Ifølge Lofotkraft vil det bli teknisk utfordrende å endre traseen slik klager foreslår. Endringen vil føre til problemer ved to vinkelpunkter, der belastningen på mastene vil bli så stor at det vil bli vanskelig å bardunere mastene tilstrekkelig. Lofotkraft vil se nærmere på maste-plasseringen i forbindelse med detaljprosjekteringen.

NVE har satt vilkår om miljø-, transport- og anleggsplan, og i denne planen vil justeringer for å redusere eventuelle ulemper ved tiltaket bli vurdert. Departementet forutsetter at det ses nærmere på maste-plasseringen i den sammenheng.

NVEs vedtak stadfestes på denne påklagede strekningen.

Per-Arne Lie

Den nye 132 kV ledningen er planlagt oppført parallelt med dagens 132 kV og 66 kV ledninger. Eksisterende 66 kV ledning er plassert lengst unna den påklagede ledningen.

Ifølge Lofotkraft vil den nye ledningen få en avstand på ca. 60 m fra senterlinjen til klagers bolig. Nærmeste ledning i dag er den eksisterende 132 kV ledningen som er ca. 80 m fra boligen. Dette innebærer at klager vil få den nye ledningen nærmere gårdstunet enn de eksisterende ledningene, og som vil føre til at den nye ledningen vil bli mer iøynefallende og oppleves som en negativ visuell endring.

Når det gjelder klagers anførsel om frykt for helsemessige problemer pga. elektromagnetiske felt, har departementet merket seg NVEs opplysninger om at ingen boliger langs den konsesjonsgitte ledningstraseen vil få magnetfelt over 0,4 μ T. Det er derfor etter departementets vurdering ikke behov for noen tiltak her.

Når det gjelder klagers ønske om å flytte tre mastepunkter, mener NVE at dette vil være en teknisk krevende løsning, siden dagens 66 kV ledning må være i drift under anleggsarbeidene med den nye ledningen. Merkostnaden ved en slik flytting er av tiltakshaver anslått til ca. 2,3 mill. kroner, mens merkostnadene for flytting av to mastepunkter er anslått til i underkant av 2 mill. kroner. Etter NVEs vurdering kan ikke merkostnadene forsvare fordelene med traseomleggingen.

Departementet har nøye vurdert klagerens anførsel om at den konsesjonsgitte ledningen vil få negative konsekvenser for gårdsdriften. Departementet har i den sammenheng gått gjennom planene om utvikling av aktivitetstilbudene på gården blant annet knyttet til etablering av grønn omsorg og friluftstilbud i den forbindelse. Departementet er kjent med den uttalelsen som er kommet fra Kultur-, miljø- og næringsenheten i Vestvågøy kommune til støtte for klagers syn.

Departementet er enig med NVE i at en slik flytting vil være en krevende løsning rent teknisk, samtidig som den ikke vil gi en tilfredsstillende traseføring landskapsmessig. Departementet har etter en grundig avveining kommet til at konsekvensene av den konsesjonsgitte traseen ikke er av en slik grad at det kan gi grunnlag for de betydelige merkostnader som ville påløpe ved flytting av de to mastepunktene.

Klagers eventuelle krav om erstatning for ikke hogstmoden skog er et privatrettslig forhold mellom grunneier og Lofotkraft.

Departementet stadfester NVEs vedtak på denne påklagede delen av kraftledningstraseen.

Hilde, Kari og Per-Ottar Andorsen

Departementet viser til at NVE i anleggskonsesjonen til Lofotkraft av 3. juni 2015 feilaktig har lagt til grunn at avstanden fra den konsesjonsgitte kraftledningen til klagerens hytte er ca. 400 m. Disse opplysningene ble gitt av Lofotkraft, som i ettertid har bekreftet at hytta til klagerne ligger ca. 50 m fra ledningen, slik Andorsen har gjort oppmerksom på i klagen.

NVE har på denne bakgrunn vurdert saken på nytt, jf. NVEs brev av 31. august 2015. Selv om den omsøkte ledningen vil komme nærmere hytta og stranda enn den eksisterende 66 kV ledningen, vil virkningene av den nye ledningen ikke være av en slik karakter at NVE vil endre eller oppheve vedtaket på dette punkt.

Tiltakshaver har vurdert klagers ønske om å flytte traseen for den omsøkte ledningen nordvest for den eksisterende 66 kV ledningen. Etter Lofotkrafts vurdering vil en slik flytting føre til utfordringer ved utkobling av sistnevnte ledning i byggeperioden. I tillegg vil det ifølge tiltakshaver kreves betydelig høyere master på krysningpunktet mellom den eksisterende 66 kV ledningen og den omsøkte 132 kV ledningen.

Lofotkraft uttaler at det myrlendte området nordvest for traseen ved Vaterfjordpollen begrenser mulighetene for egnete mastepunkter. Klager er ikke enig i dette, og hevder at det er mye tørre rabber og berg i dagen i dette område, og at det ikke bør være vanskelig å finne

tjenlige mastepunkter her. Lofotkraft opplyser at nettselskapet har befart området sommerstid og har konstatert at det her er større områder med myr. Erfaringsmessig er det ifølge Lofotkraft vanskelig å unngå mastepunkt i myr i denne type terreng, og erfaring viser at også myrområder som har tørre innslag i overflaten ofte viser seg å være fuktige ved utgraving. Tiltakshaver opplyser at en fundamentgrop må graves 3-4 m under bakkenivå og koster omtrent 3 ganger så mye som et ordinært mastepunkt. Ifølge Lofotkraft må det gjennomføres prøvegravninger for eventuelt å kunne si noe om omfanget av masseutskiftninger og kostnadsøkningen i det aktuelle området. Ved traseføring gjennom myr kan det ifølge Lofotkraft også bli behov for flere mastepunkter.

Departementet merker seg også at Lofotkraft tidlig i planleggingsfasen har utelukket å legge traseen på nordvestsiden av den eksisterende 66 kV-ledning gjennom Hellskaret, og videre mot Hellskardalen og Vaterfjordpollen. Stor snøskredfare og vanskelig fremkommelighet gjennom Hellskaret medfører at ledningen må ligge på østsiden av eksisterende ledning. Videre sørover gjennom Hellskardalen og mot Vaterfjordpollen har Lofotkraft valgt å fortsette med traseen på østsiden av eksisterende ledning. Dette gjøres for å unngå de myrlendte og våte områdene nordvest for eksisterende ledning og for å redusere skredfaren nord for Nervatnet og samtidig få mulighet til parallellføring med den eksisterende 22 kV ledningen.

Videre vil departementet påpeke at flytting av traseen for den omsøkte ledningen nordvest for den eksisterende 66 kV ledningen vil kreve utkobling av sistnevnte ledning i byggeperioden. I en slik situasjon vil store deler av Lofoten ha ensidig innmating av strøm med større risiko for strømbrydd enn normalt. På krysningpunktet mellom disse ledningene er det nødvendig med betydelig høyere master, som rent visuelt vil øke de negative konsekvensene av inngrepet samtidig som byggekostnadene vil øke.

Departementet kan derfor ikke se at det er grunnlag for å flytte traseen nordvest for den eksisterende 66 kV-ledningen.

Den konsesjonsgitte ledningen vil passere klagers hytte i en avstand på ca. 50 m. Ledningen vil etter departementets vurdering bli godt synlig fra hytta, fordi det ikke er vegetasjon mellom denne og hytta. I tillegg vil den nye ledningen bli mer synlig fra hytta enn tilfellet er for den eksisterende 66 kV ledningen, fordi førstnevnte ledning vil bli anlagt nærmere hytta enn sistnevnte, som passerer mer enn 100 m fra hytta.

Departementet har også vurdert en alternativ løsning med parallellføring på sørøstsiden av 66 kV-ledningen forbi Vaterfjordpollen.

Ved en slik parallellføring vil avstanden øke fra ca. 50 m til ca 80 m. På den annen side vil parallellføringen med 22 kV-ledningen på deler av denne strekningen samtidig bortfalle. Departementet mener imidlertid en parallellføring på sørøstsiden vil gi en bedre ledningsføring landskapsmessig, og det knekkpunkt som fulgte av den konsesjonsgitte løsningen på denne strekningen vil falle bort. Departementet konstaterer at Elsa Valeur som

eier naboeiendommen ikke har noe imot om traseen legges noe mer mot nordvest i dette området av hensyn til klagers eiendom.

Departementet finner også grunn til å legge vekt på at en årsak til planleggingen av den konsesjonsgitte løsningen var å unngå å komme i konflikt med det kulturminnet som er kartlagt på angjeldende strekning. Departementet viser i denne sammenheng til Lofotkrafts brev av 13. august 2015 hvor følgende uttales:

"Sør for Hellskardelva ligger et kulturmiljø med bosetnings- og aktivitetsområde fra steinalderen (se Figur 2). Kulturminnet er automatisk fredet og har fått middels-stor verdi i konsekvensutredningen. Dagens 66 kV ledning går tvers gjennom kulturmiljøet, og en riving av eksisterende kraftledning og bygging av ny ledning ca. 70 m sørøst for eksisterende ledning er vurdert å ha stor positiv konsekvens for kulturmiljøet. Senterlinjen for den nye ledningen er planlagt ca. 45 m fra kulturminnets yttergrense. Det er påkrevd 5 m marksikingsgrense rundt kulturminnet. Anleggsbeltet ut fra senter av kraftledningen er på 15 m fra senterlinjen. En maksimal forskyvning av ledningstraseen i dette området vil dermed være på 20 m av hensyn til kulturmiljøet ved Hellskardelva."

Departementet har merket seg at klager har godtgjort at kulturminnet som har vært registrert som bosetningsområdet fra steinalderen har vært feilregistrert, og nå har fått endret status hos kulturminnemyndighetene. Området er ikke lenger registrert som fredet. Tiltakshaver har notert seg at status for dette området er endret, og at tidligere registreringer ikke lenger vil bli tillagt vekt ved prosjekteringen av kraftledningen gjennom dette området.

Departementet er innforstått med at en parallellføring vil medføre en kostnadsøkning ettersom inntil to mastepunkter må settes på myr i stedet for på jordgrunn. Et nytt mastepunkt i jord kan også vise seg å være nødvendig. Dette vil kunne innebære en merkostnad på ca. 300 000 kroner dersom det skulle vise seg at jordgrunn ikke lenger kan nyttes for mastepunktene. Etter en avveining av alle fordeler og ulemper for traseføringen på denne påklagede strekningen har departementet kommet til at parallellføring på sørøstsiden av 66 kV ledningen skal legges til grunn for konsesjonsvedtaket i klagesaken.

Når det gjelder klagers anførsel om båndlegging av strandlinjen og eventuelle økonomiske konsekvenser av tiltaket, bemerker departementet at den nye ledningen i noe større grad vil beslaglegge areal i strandsonen enn tilfellet er for den eksisterende 66 kV ledningen. Samtidig beslaglegger den eksisterende 22 kV ledningen allerede deler av strandsonen foran hytta. Tiltakshaver har opplyst at nettselskapet ikke har planer om å endre dagens trase for 22 kV ledningen når denne en gang i fremtiden må fornyes. Departementet vil påpeke at i den grad tiltaket forringer eiendommen, forutsettes dette privatrettslige spørsmål løst i minnelighet mellom tiltakshaver og grunneier, eventuelt ved rettslig skjønn.

Etter departementets helhetsvurdering skal traseen for den omsøkte 132 kV kraftledningen på den aktuelle strekningen anlegges parallelt med den eksisterende 66 kV ledningen på sørøstsiden, som skissert på kart (Figur 1) i Lofotkrafts brev av 20. april 2016.

5. Ekspropriasjon

Lofotkraft har også søkt om samtykke til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter.

Det legges til grunn at klagen også gjelder ekspropriasjonsvedtaket av 3. juni 2015. Grunnlaget er det samme som følger av omtalen av klagen ovenfor. Det kan gis samtykke til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter til bygging og drift av kraftledninger etter oreigningslova § 2 første ledd nr. 19. En forutsetning for slikt samtykke er at fordelene ved ekspropriasjonstiltaket utvilsomt er større enn de skader og ulemper det kan innebære, jf. § 19 annet ledd.

Departementet viser til NVEs vurderinger i *Bakgrunn for vedtak* punkt 6. NVE finner det utvilsomt at de samfunnsmessige fordelene som vinnes ved etablering av anlegget utvilsomt er større enn de skader og ulemper bygging og drift av anlegget kan innebære. Departementet slutter seg til NVEs vurdering, og finner under henvisning også til departementets vurderinger av konsesjonsspørsmålet ovenfor at grunnlaget for ekspropriasjon er til stede, jf. oreigningslova § 2 annet ledd.

Departementet minner om ettårsfristen i oreigningslova § 16 til å begjære skjønn. Fristen løper fra departementets stadfestelse av ekspropriasjonstillatelsen i dette vedtaket.

Behandlingen av søknaden om forhåndstiltredelse stilles i bero inntil skjønn er begjært, jf. oreigningslova § 25 første ledd annet punktum.

6. Konklusjon

Klagen tas delvis til følge.

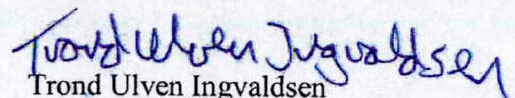
NVEs vedtak av 3. juni 2015 om anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse stadfestes, men med de endringer og justeringer som fremgår ovenfor i vedtaket her av de påklagede strekninger for kraftledningstraseen.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Etter fullmakt

Per Håkon Høisveen
ekspedisjonssjef

Trond Ulven Ingvaldsen
avdelingsdirektør

Kopi:

Vågan kommune
Vestvågøy kommune
Flakstad kommune
Nordland fylkeskommune
Sametinget
Fylkesmannen i Nordland
Norges vassdrags- og energidirektorat

Adresseliste

Bjørn Helge Kristoffersen
Fritz Eines
Helge Ivar Andersen
Per - Arne Lie
Hilde Andorsen
Åse Eriksen Åkerøy
Lofotkraft AS
Elsa Valeur

Bekreftet kopi

Fredrik Høyang Røsholdt
Advokat

Vedlegg 3

Kvitfossen - Svolvær				
KOMMUNE	GNR	BNR	FNR	SNR
1865	20	6	0	0
1865	20	63	0	0
1865	69	11	0	0
1865	20	4	0	0
1865	20	33	0	0
1865	19	6	0	0
1865	19	2	0	0
1865	19	7	0	0
1865	19	7	0	0
1865	19	12	0	0
1865	19	3	0	0
1865	18	21	0	0
1865	18	480	0	0
1865	18	9	0	0
1865	18	2236	0	0
1865	17	1	0	0
1865	17	7	0	0
1865	17	6	0	0
1865	17	2	0	0
1865	16	1	0	0
1865	16	73	0	0

Svolvær - Kleppstad				
KOMMUNE	GNR	BNR	FNR	SNR
1865	16	170	0	0
1865	13	47	0	0
1865	13	1	0	0
1865	13	5	0	0
1865	11	1	0	0
1865	11	8	0	0
1865	11	3	0	0
1865	10	4	0	0
1865	10	171	0	0
1865	10	188	0	0
1865	10	24	0	0
1865	10	3	0	0
1865	10	26	0	0
1865	10	30	0	0
1865	10	32	0	0
1865	10	2	0	0
1865	9	38	0	0

1865	9	60	0	0
1865	9	12	0	0
1865	9	13	0	0
1865	9	30	0	0
1865	9	1	0	0
1865	9	6	0	0
1865	1	3	0	0
1865	1	4	0	0
1865	1	2	0	0
1865	56	7	0	0
1865	56	20	0	0
1865	56	4	0	0
1865	56	23	0	0
1865	57	4	0	0
1865	57	15	0	0
1865	58	2	0	0
1865	58	4	0	0

Kleppstad - Fygle				
KOMMUNE	GNR	BNR	FNR	SNR
1860	139	8	0	0
1860	139	6	0	0
1860	139	5	0	0
1860	139	4	0	0
1860	139	3	0	0
1860	139	1	0	0
1860	139	12	0	0
1860	139	13	0	0
1860	138	2	0	0
1860	138	3	0	0
1860	121	3	0	0
1860	121	12	0	0
1860	120	9	0	0
1860	120	11	0	0
1860	98	5	0	0
1860	98	20	0	0
1860	97	2	0	0
1860	95	7	0	0
1860	95	1	0	0
1860	95	2	0	0
1860	95	8	0	0
1860	72	3	0	0
1860	72	22	0	0
1860	71	29	0	0
1860	71	19	0	0
1860	71	1	0	0

1860	71	2	0	0
1860	71	3	0	0
1860	71	4	0	0
1860	71	6	0	0
1860	74	16	0	0
1860	34	8	0	0
1860	36	4	0	0
1860	36	21	0	0
1860	36	55	0	0
1860	37	22	0	0
1860	38	13	0	0
1860	19	9	0	0
1860	19	24	0	0
1859	33	8	0	0
1859	33	10	0	0

Fygle – Solbjørn				
KOMMUNE	GNR	BNR	FNR	SNR
1860	40	479	0	0
1860	40	108	0	0
1860	40	176	0	0
1860	19	75	0	0
1860	19	171	0	0
1860	19	153	0	0
1860	18	454	0	0
1860	19	212	0	0
1860	19	219	0	0
1860	19	13	0	0
1860	19	38	0	0
1860	19	50	0	0
1860	19	84	0	0
1860	19	51	0	0
1860	19	136	0	0
1860	19	22	0	0
1860	19	71	0	0
1860	19	56	0	0
1860	19	70	0	0
1860	20	38	0	0
1860	20	45	0	0
1860	20	39	0	0
1860	20	32	0	0
1860	20	41	0	0
1860	20	17	0	0
1860	20	40	0	0
1860	20	20	0	0
1860	18	400	0	0

1860	20	24	0	0
1860	20	23	0	0
1860	20	59	0	0
1860	20	62	0	0
1860	20	63	0	0
1860	20	2	0	0
1860	20	1	0	0
1860	20	6	0	0
1860	20	10	0	0
1860	20	4	0	0
1860	1	1	0	0
1860	1	16	0	0
1860	1	6	0	0
1860	1	5	0	0
1860	1	81	0	0
1860	22	16	0	0
1860	22	31	0	0
1860	22	31	0	0
1860	22	3	0	0
1860	22	4	0	0
1860	22	23	0	0
1860	203	1	0	0
1860	22	1	0	0
1860	22	2	0	0
1860	22	6	0	0
1860	22	19	0	0
1860	23	5	0	0
1859	37	157	0	0
1859	37	155	0	0
1859	37	140	0	0
1859	37	141	0	0
1859	37	143	0	0
1859	37	4	0	0
1859	37	19	0	0
1859	37	11	0	0
1859	37	91	0	0
1859	37	44	0	0
1859	37	18	0	0
1859	37	13	0	0
1859	37	16	0	0
1859	37	46	0	0
1859	37	121	0	0
1859	37	31	0	0
1859	37	220	0	0
1859	33	24	0	0
1859	33	21	0	0
1859	33	28	0	0

1859	33	6	0	0
1859	33	2	0	0
1859	33	12	0	0
1859	33	14	0	0
1859	33	11	0	0
1859	33	17	0	0
1859	33	35	0	0
1859	33	5	0	0
1859	29	9	0	0
1859	29	1	0	0
1859	29	5	0	0
1859	29	6	0	0
1859	29	220	0	0
1859	29	94	0	0
1859	29	7	0	0
1859	29	32	0	0
1859	29	27	0	0
1859	29	3	0	0
1859	29	34	0	0
1859	29	34	0	0
1859	29	34	0	0
1859	29	58	0	0
1859	29	59	0	0
1859	29	335	0	0
1859	29	29	0	0
1859	29	31	0	0
1859	29	266	0	0
1859	43	3	0	0
1859	43	21	0	0
1859	45	5	0	0
1859	43	2	0	0
1859	43	8	0	0
1859	43	27	0	0
1859	16	3	0	0
1859	15	1	0	0
1859	45	4	0	0
1859	17	3	0	0
1859	17	5	0	0
1859	17	73	0	0

* Følgende eiendommer er kun opprettet i matrikkelen og har ikke eget grunnboksblad:

1865 / 69 / 11

1860 / 203 / 1

1859 / 37 / 140

1859 / 37 / 141

1859 / 37 / 143

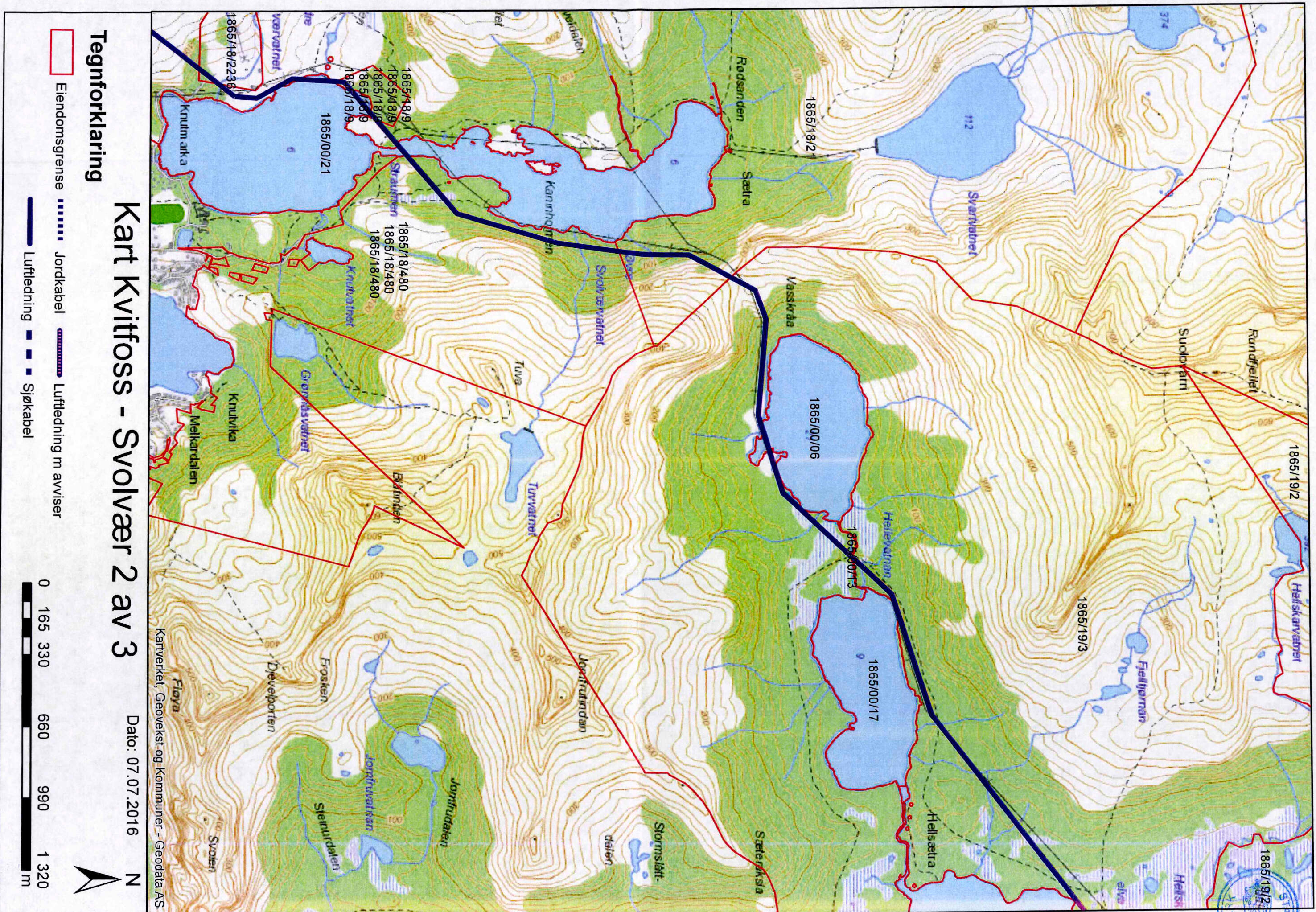
1859 / 45 / 5

1859 / 45 / 4

Dokumentet er ikke registrert på disse eiendommene.

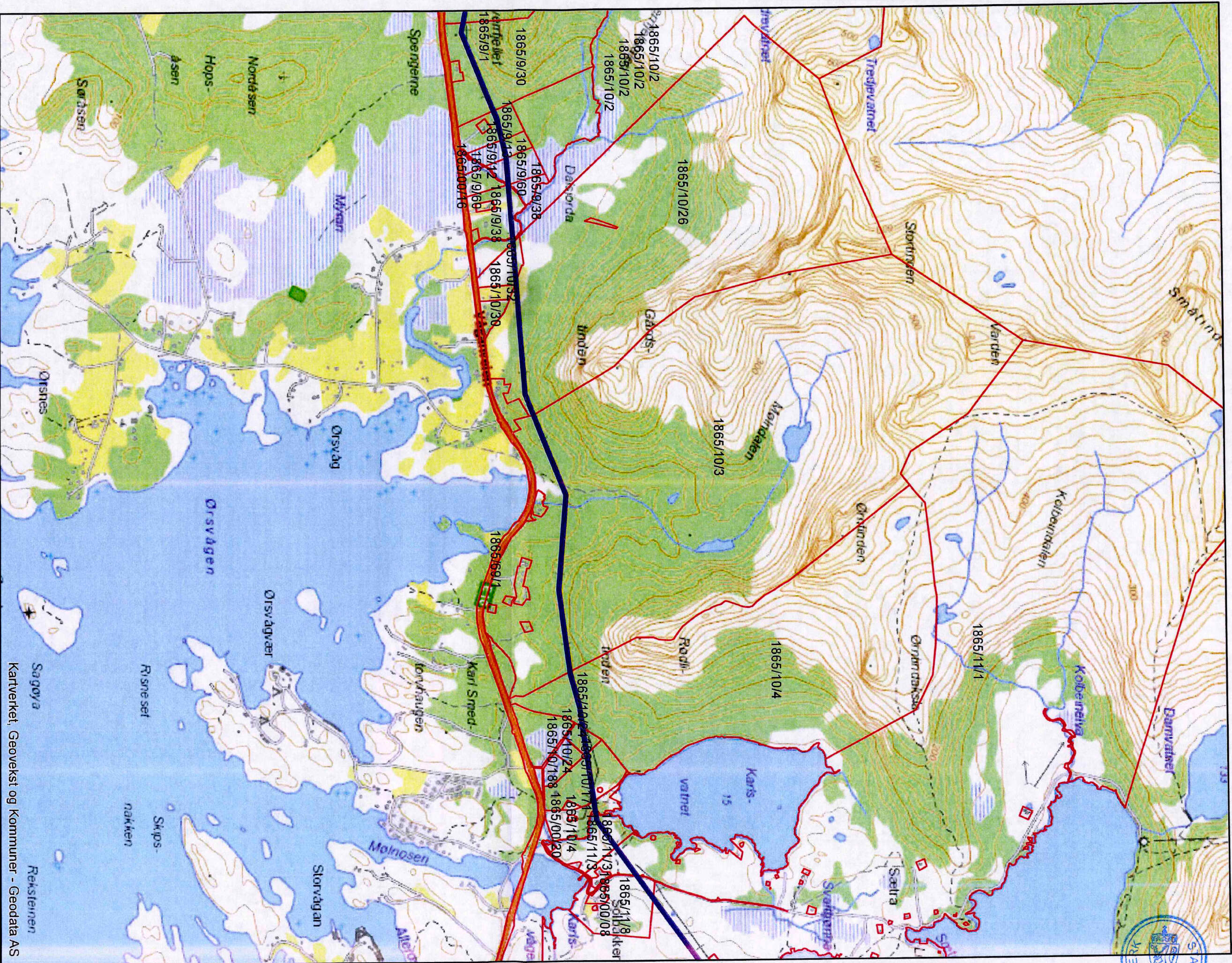
** Eiendommen er oppført flere ganger. Dokumentet er kun registrert 1 gang på eiendommen.

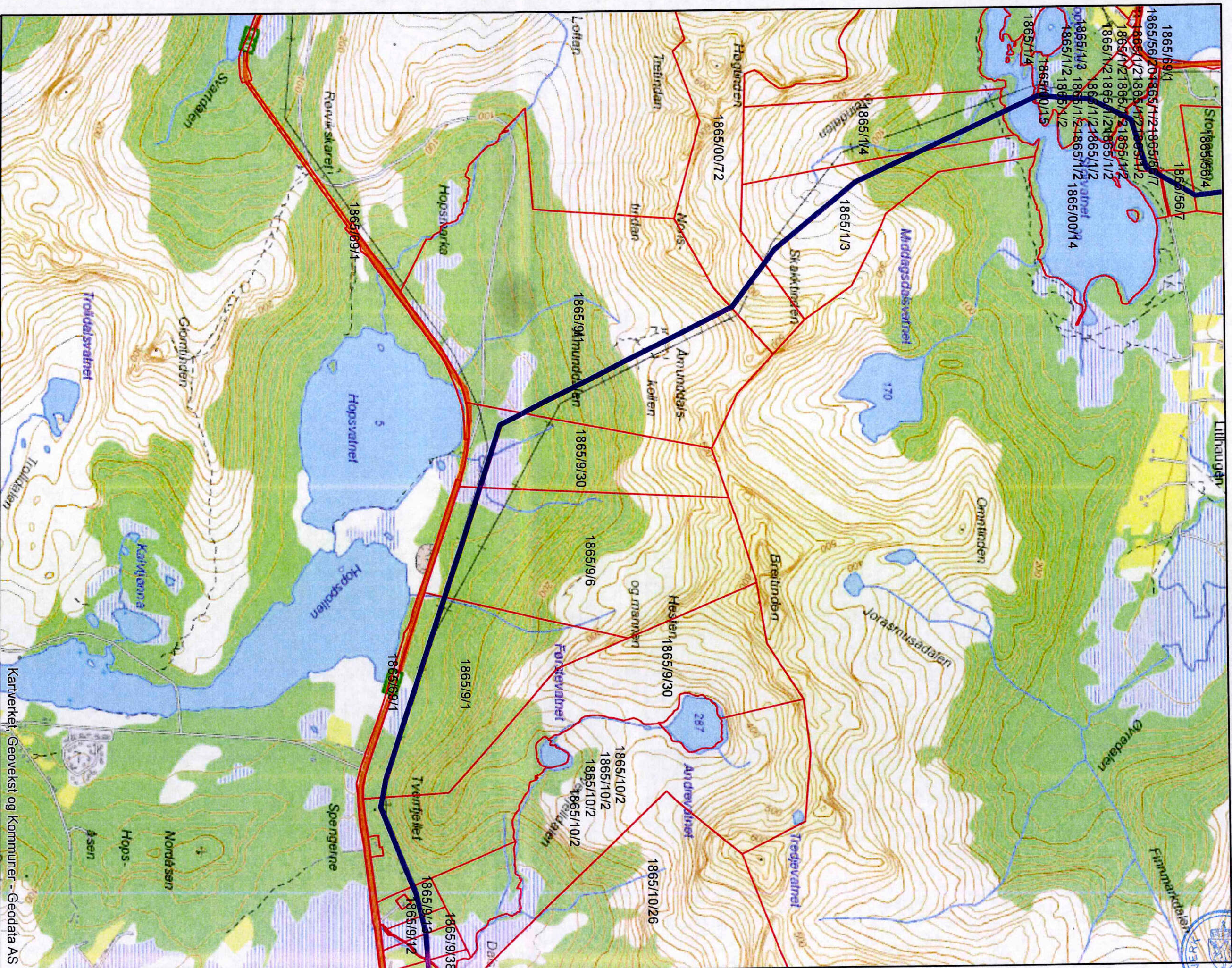
Tegnforklaring

- Elendomsgrænse
- Jordkabel
- Luftledning m avviser
- Luftledning
- Sjøkabel

0 160 320 640 960 1 280 m

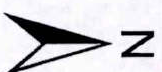
Dato: 07.07.2016

Kartverket, Geovekst og Kommuner - Geodata AS

Kart Svolvær - Kleppstad 3 av 4

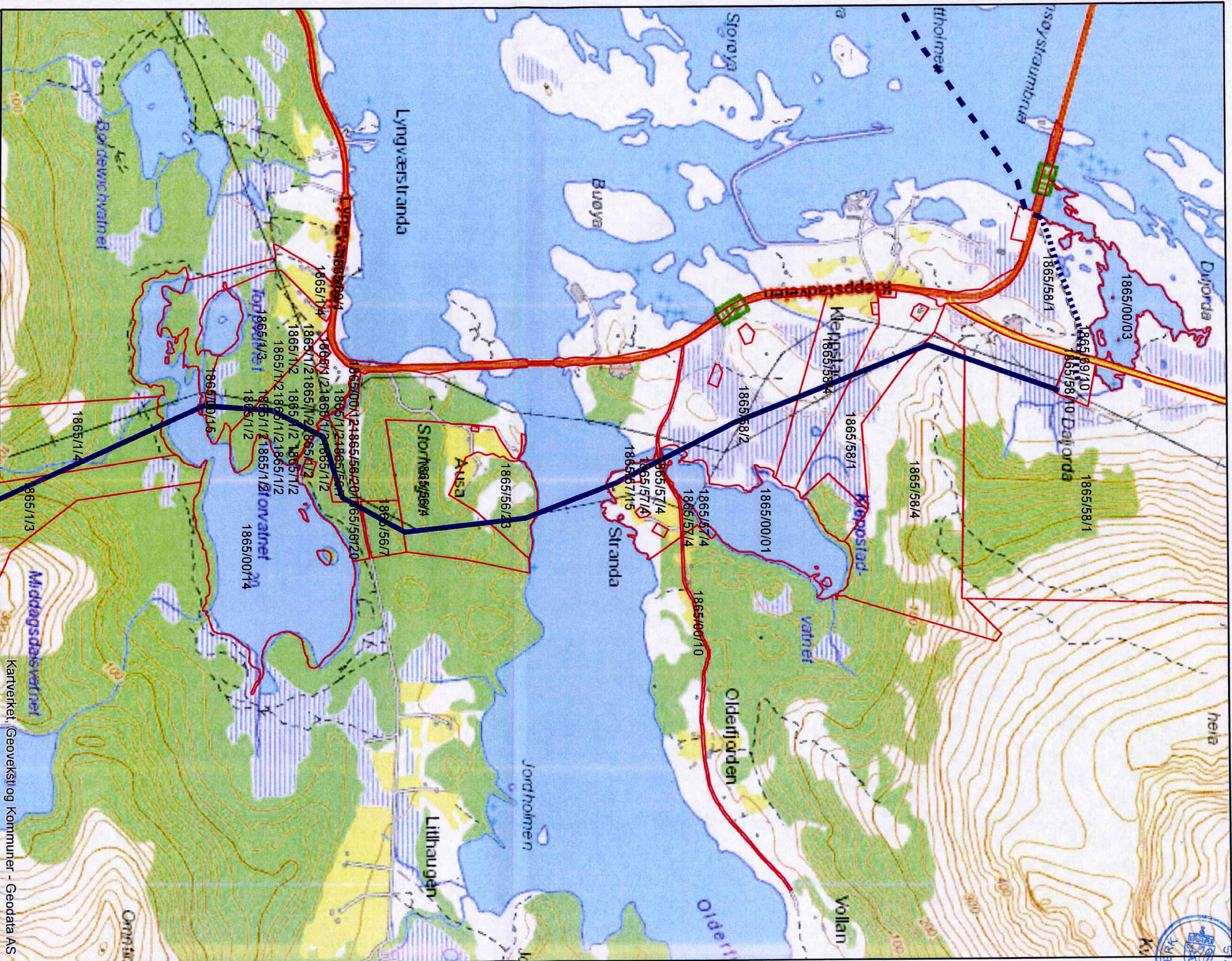
Dato: 07.07.2016

Eiendomsgrense Jordkabel Luftledning m avviser

— Luftledning ■ ■ ■ Sjøkabel

Tegnforklaring

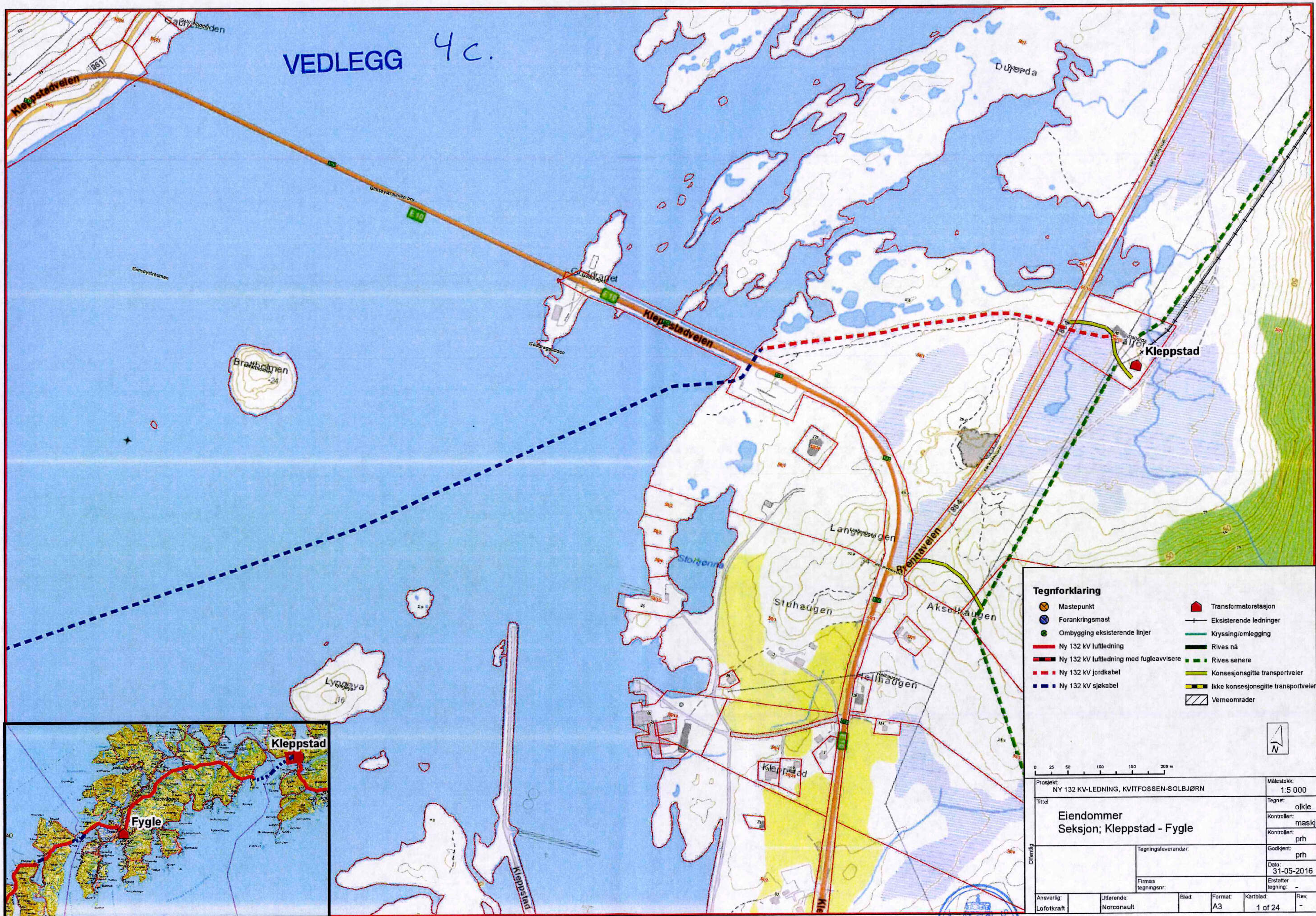
- Elendomsgrænse
- Jordkabel
- Luftledning m avviser
- Luftledning
- Sjøkabel

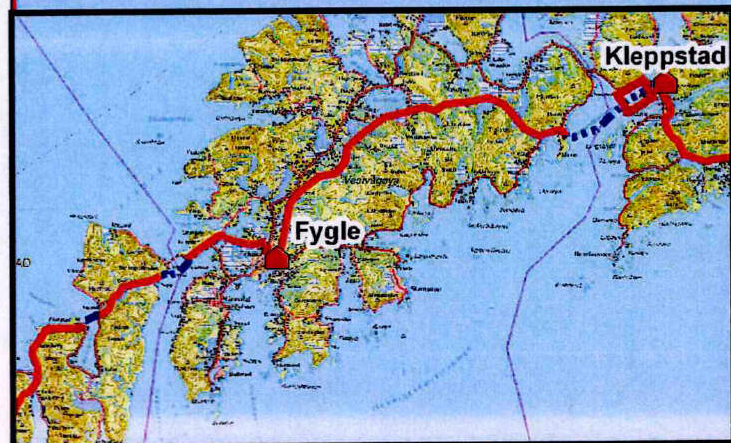
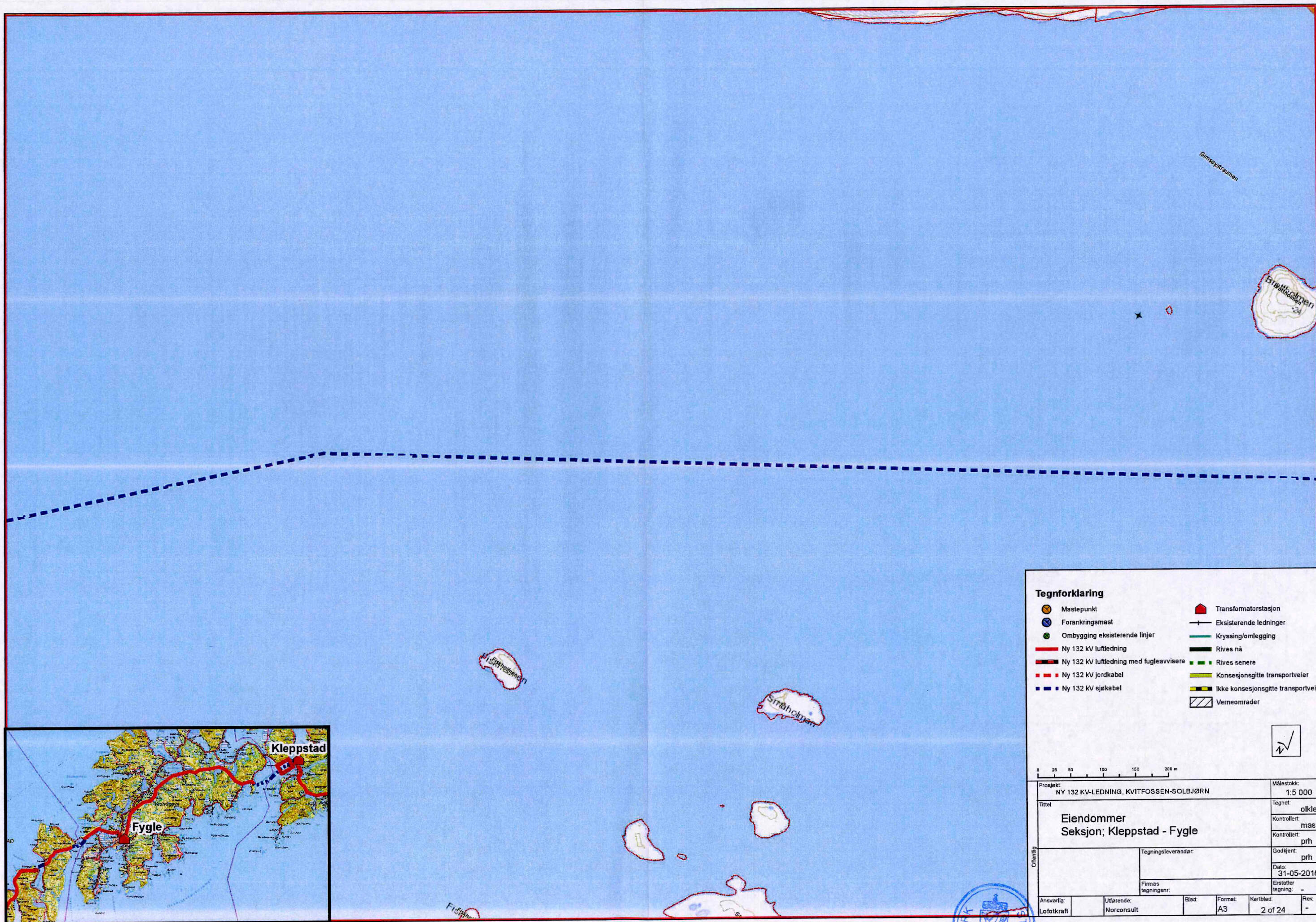
Kart Svolvær - Kleppstad 4 av 4

Dato: 07.07.2016

0 125 250 500 750 1 000 m

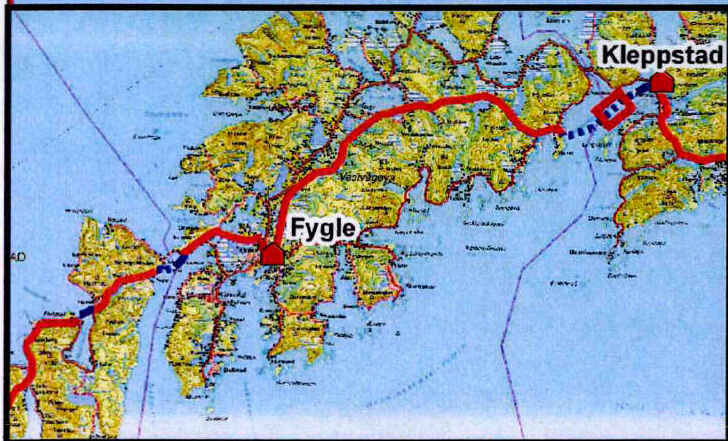
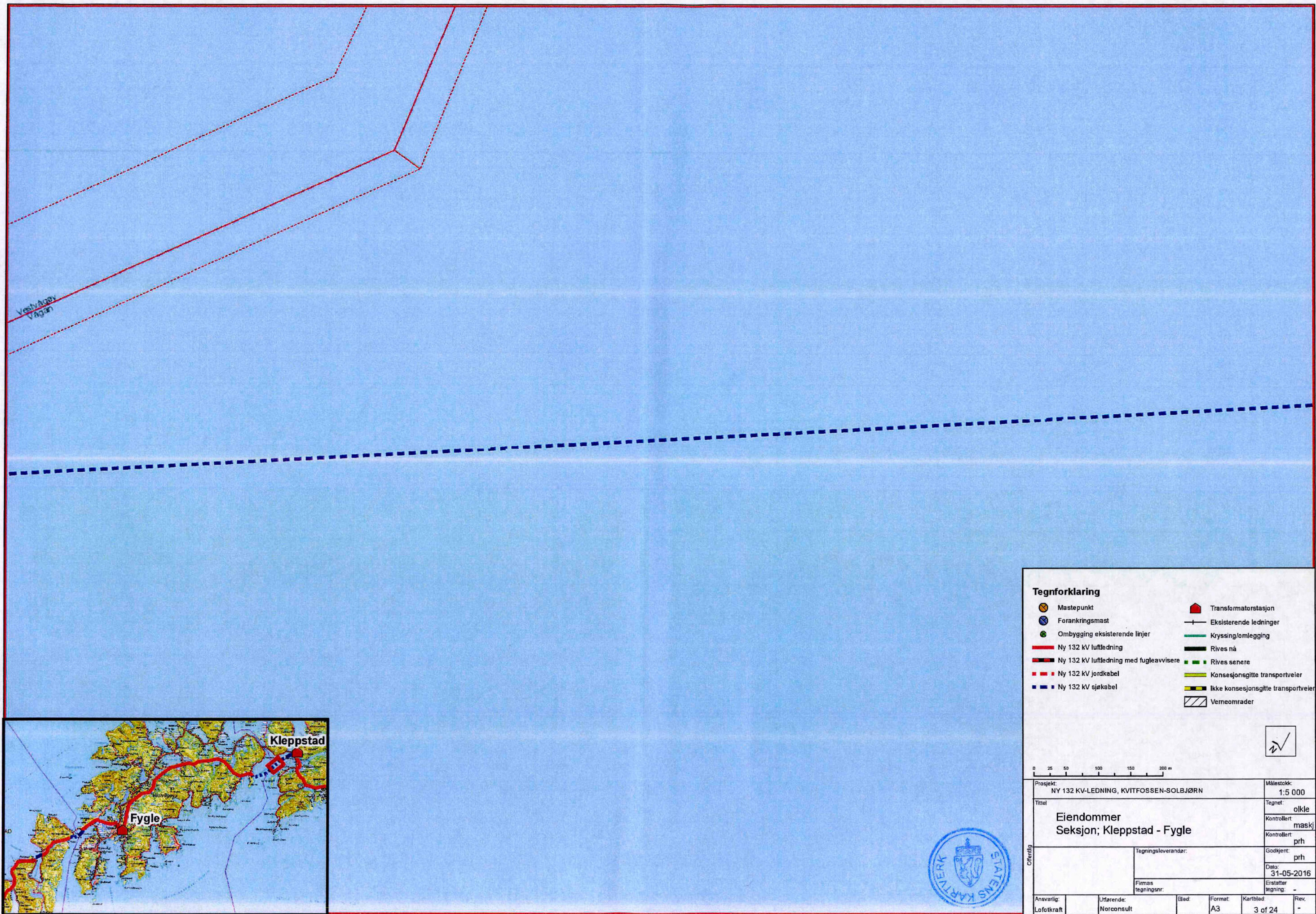
Tegnforklaring

	Mastepunkt		Transformatorstasjon
	Forankringsmast		Eksisterende ledninger
	Ombygging eksisterende linjer		Kryssing/omlegging
	Ny 132 kV luftledning		Rives nå
	Ny 132 kV luftledning med fugleavvisere		Rives senere
	Ny 132 kV jordkabel		Konsesjonsgitte transportveier
	Ny 132 kV sjøkabel		Ikke konsesjonsgitte transportveier
			Verneområder

Prosjekt: NY 132 KV-LEDNING, KVITFOSSEN-SOLBJØRN		Målestokk: 1:5 000
Tittel: Eiendommer Seksjon; Kleppstad - Fygle		Tegnet: olkle
Offentlig		Kontrollert: maskj
		Kontrollert: prh
Tegningsleverandør:		Godkjent: prh
Firmas tegningsnr:		Dato: 31-05-2016
Erstatter tegning: -		Rev: -
Ansvarlig: Lofotkraft	Utførende: Norconsult	Blad: A3
Format: A3		Kartblad: 2 of 24

Tegnforklaring

Mastepunkt	Transformatorstasjon
Forankringsmast	Eksisterende ledninger
Ombygging eksisterende linjer	Kryssing/omlegging
Ny 132 kV luftledning	Rives nå
Ny 132 kV luftledning med fugleavvisere	Rives senere
Ny 132 kV jordkabel	Konsesjonsgritte transportveier
Ny 132 kV sjøkabel	Ikke konsesjonsgritte transportveier
	Verneområder

0 25 50 100 150 200 m

Prosjekt: NY 132 KV-LEDNING, KVITFOSSEN-SOLBJØRN

Målestokk: 1:5 000

Titel: Eiendommer
Seksjon; Kleppstad - Fygle

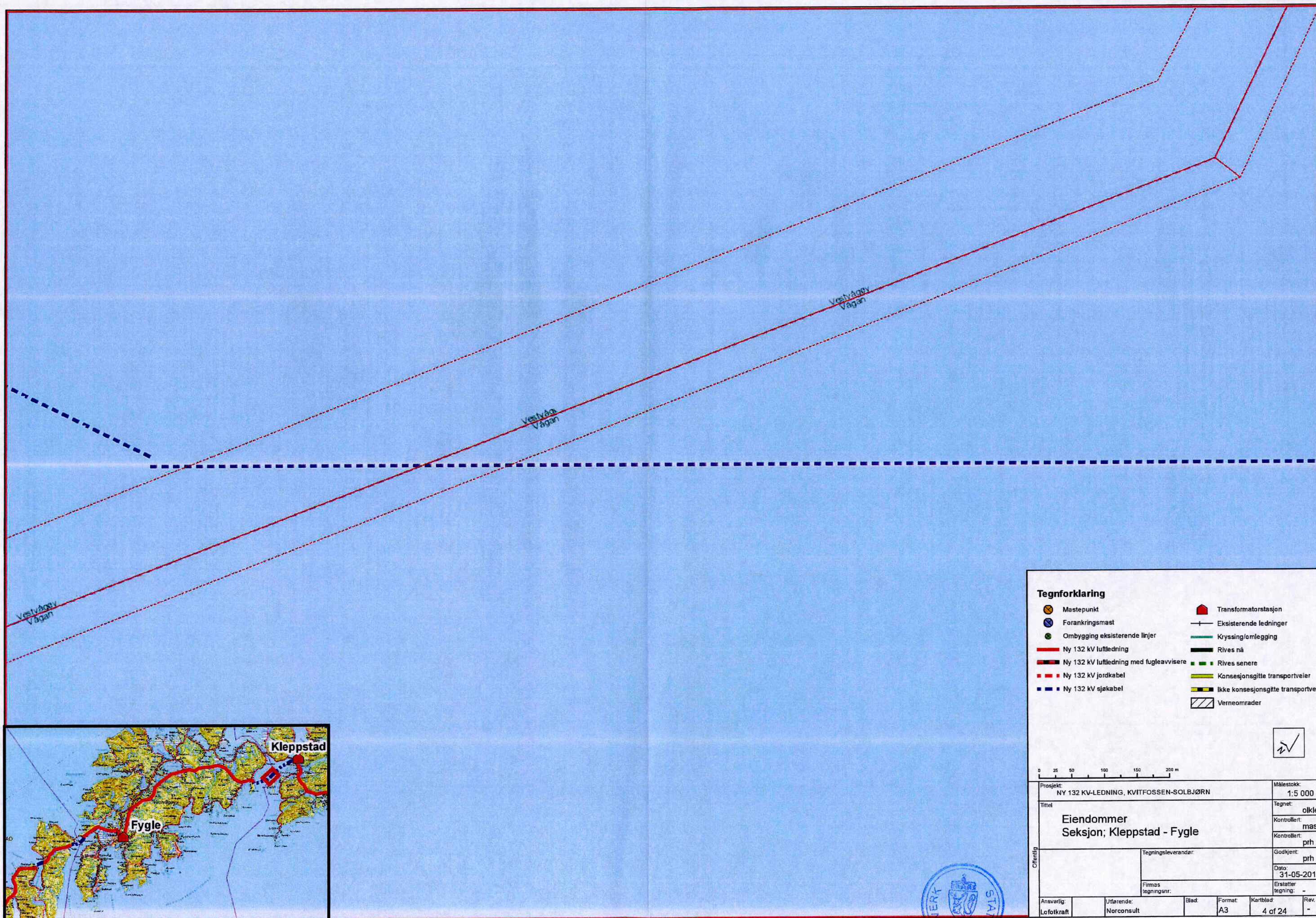
Tegnet: olkle
Kontrollert: maskj
Kontrollert: prh

Godkjent: prh
Dato: 31-05-2016
Firmas
tegningsnr.

Godkjent: prh
Dato: 31-05-2016
Firmas
tegningsnr.

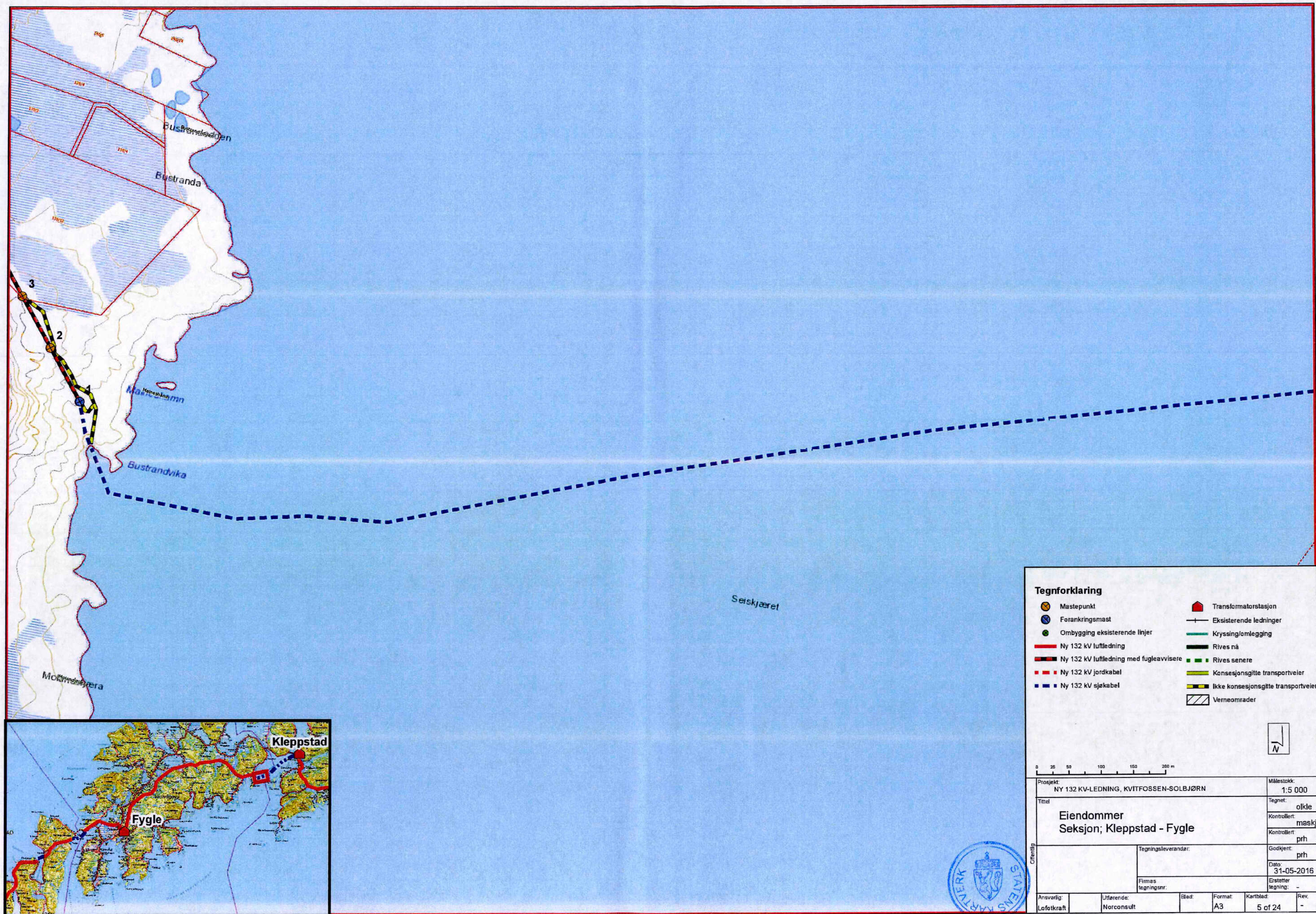
Ansvarelig: Lofotkraft	Uttørende: Norconsult	Blad:	Format: A3	Kartblad: 3 of 24	Rev: -
------------------------	-----------------------	-------	------------	-------------------	--------

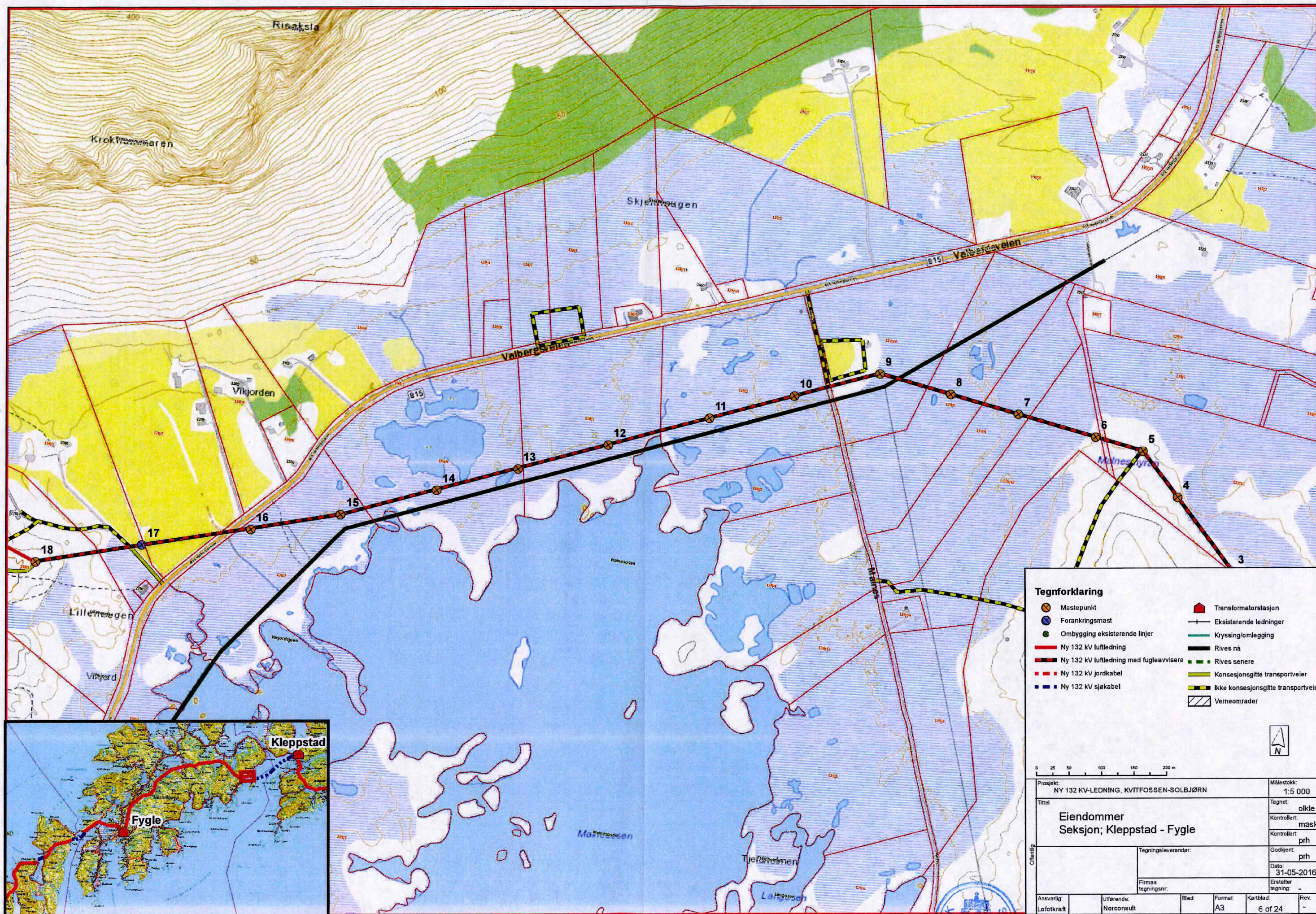

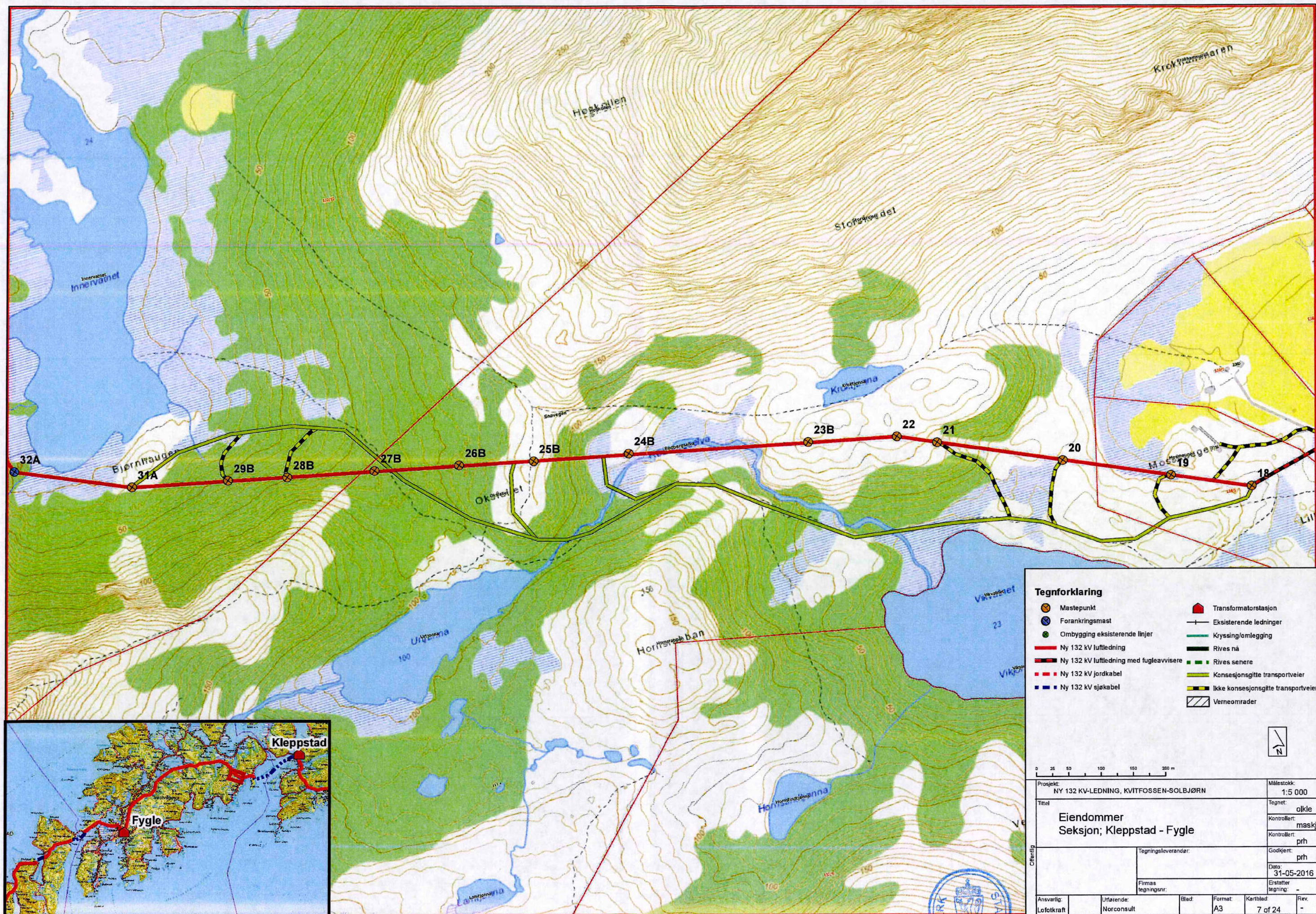

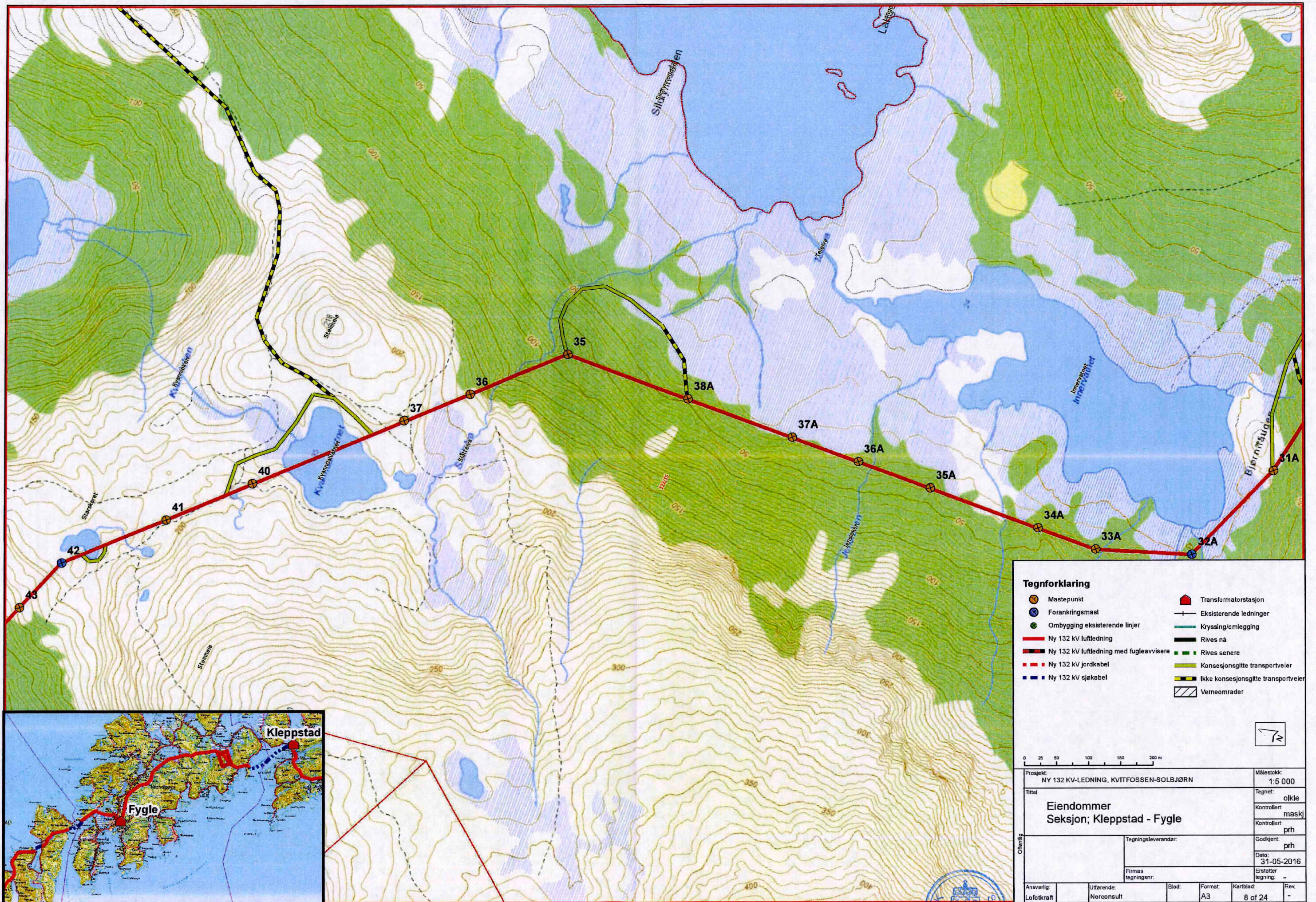
Tegnforklaring			
	Mastepunkt		Transformatorstasjon
	Forankringsmast		Eksisterende ledninger
	Ombygging eksisterende linjer		Kryssing/omlegging
	Ny 132 kV luftledning		Rives nå
	Ny 132 kV luftledning med fugleavvisere		Rives senere
	Ny 132 kV jordkabel		Konsesjonsgitte transportveier
	Ny 132 kV sjøkabel		Ikke konsesjonsgitte transportveier
			Verneområder

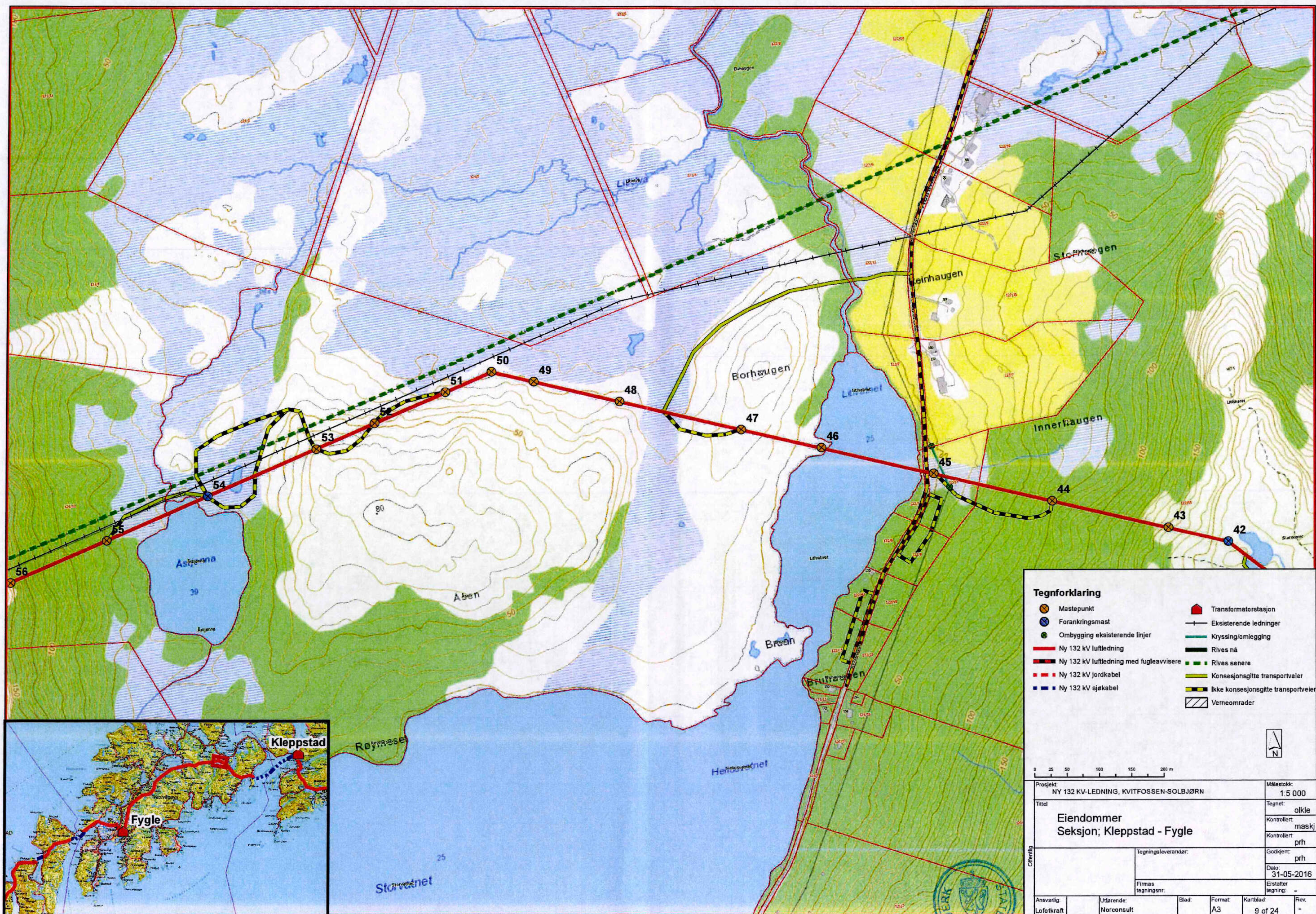
Prosjekt: NY 132 KV-LEDNING, KVITFOSSEN-SOLBJØRN		Målestokk: 1:5 000
Tittel: Eiendommer Seksjon; Kleppstad - Fygle		Tegnet: olkle
Godkjent: prh		Kontrollert: maskj
		Kontrollert: prh
Tegningsleverandør:		Godkjent: prh
Firmas tegningsnr.:		Dato: 31-05-2016
Erstatter tegning:		Erstatter tegning: -
Ansvarlig: Lofotkraft	Utførende: Norconsult	Blad: A3
		Format: A3
		Kartblad: 4 of 24
		Rev: -

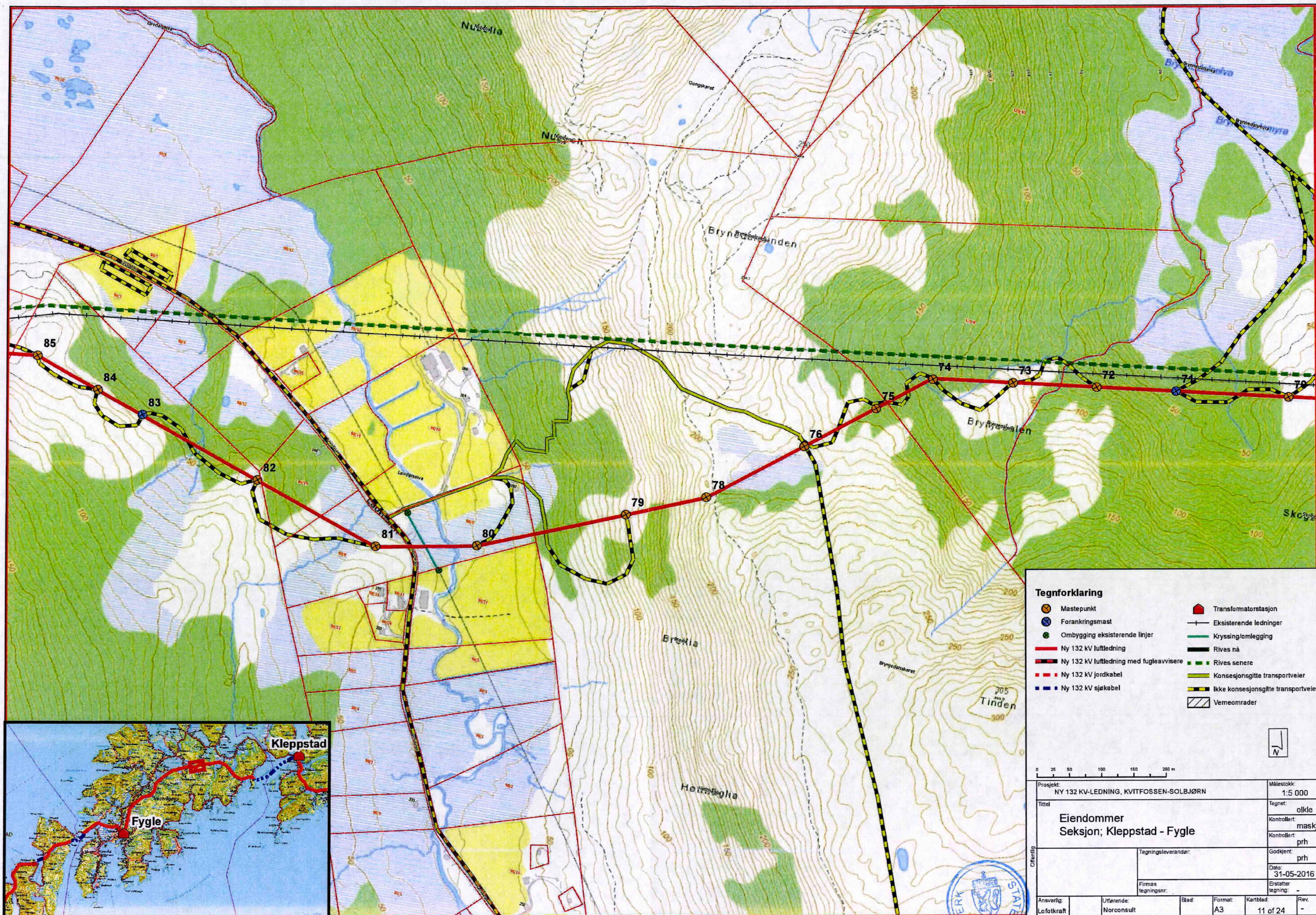

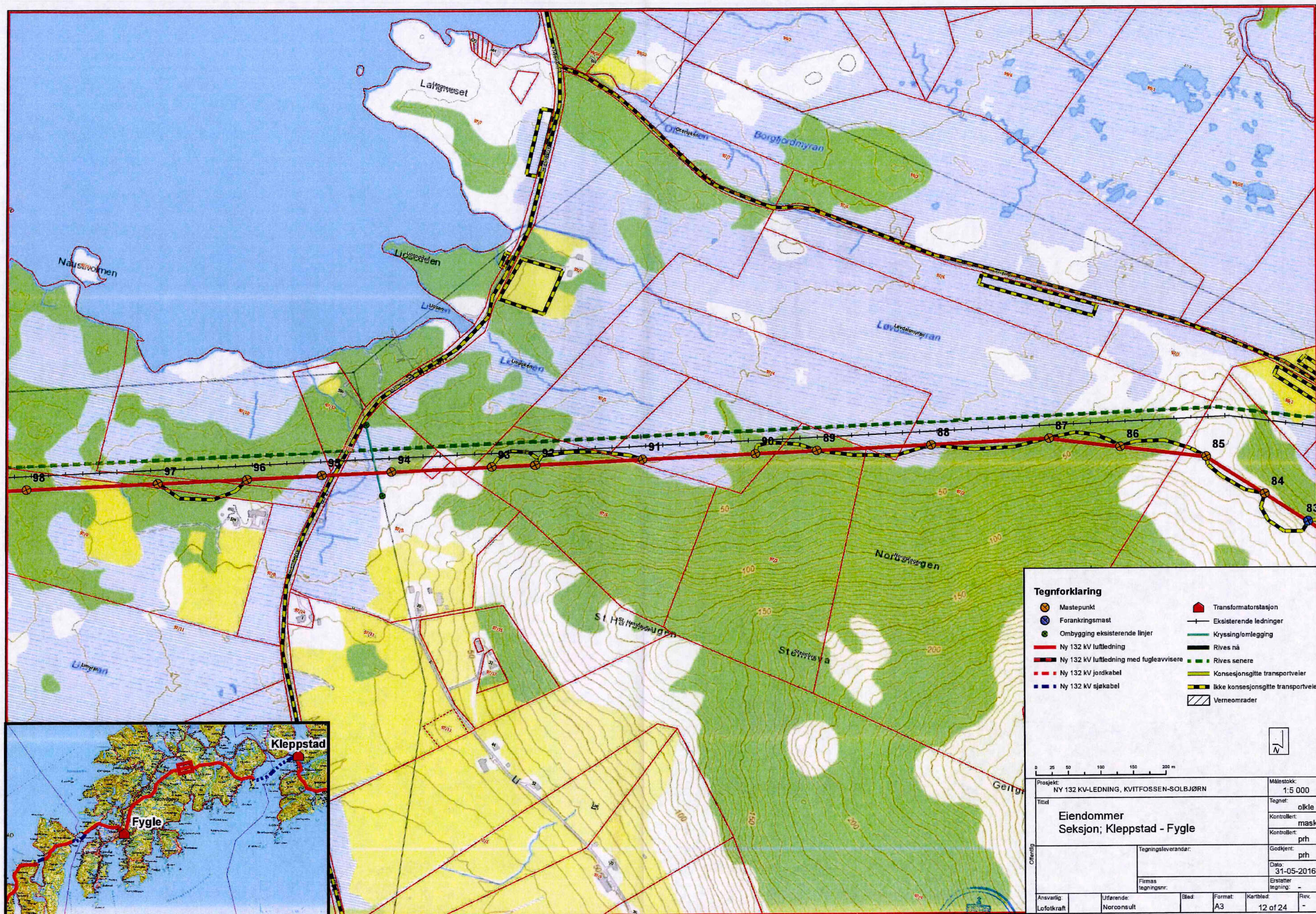

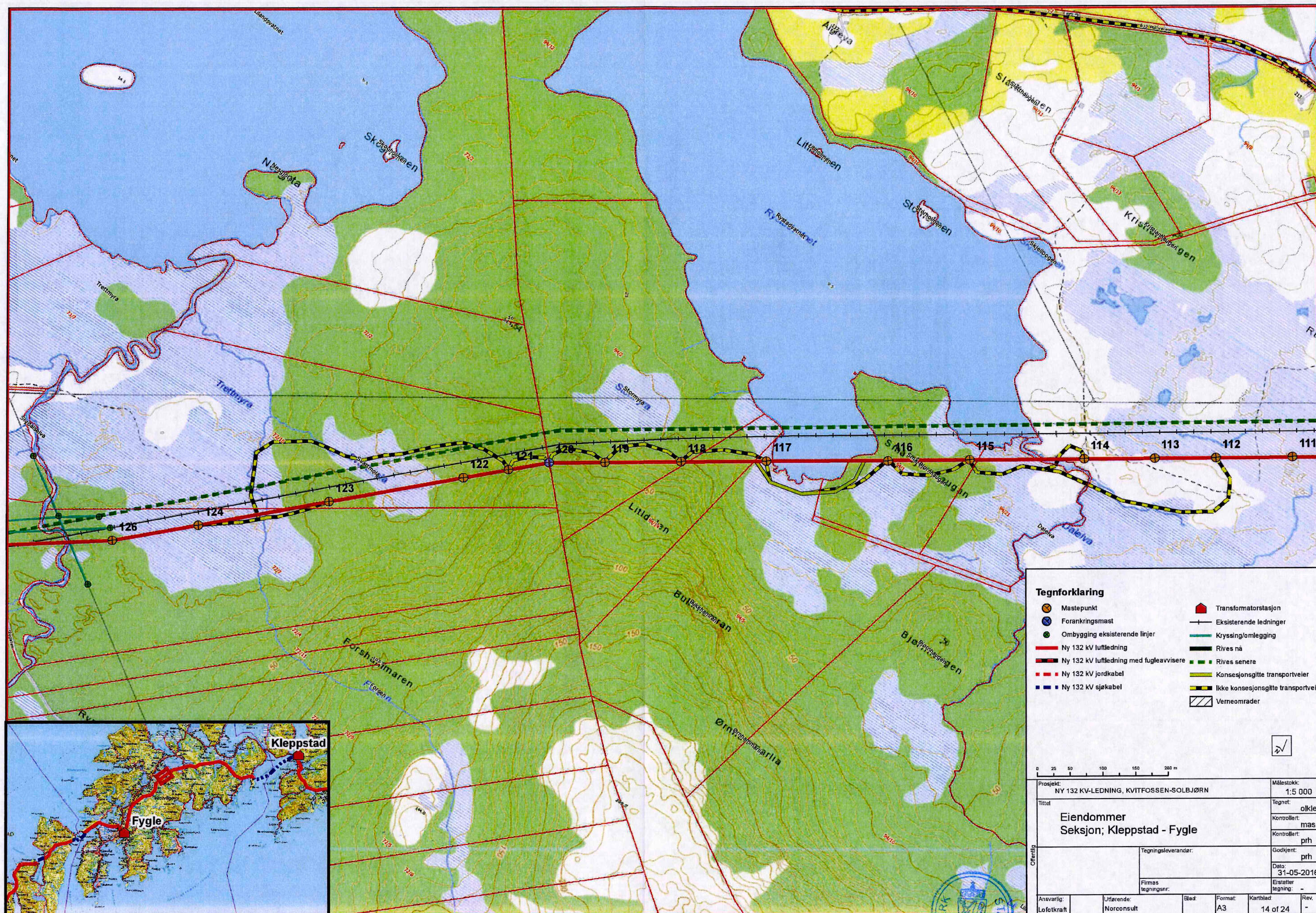

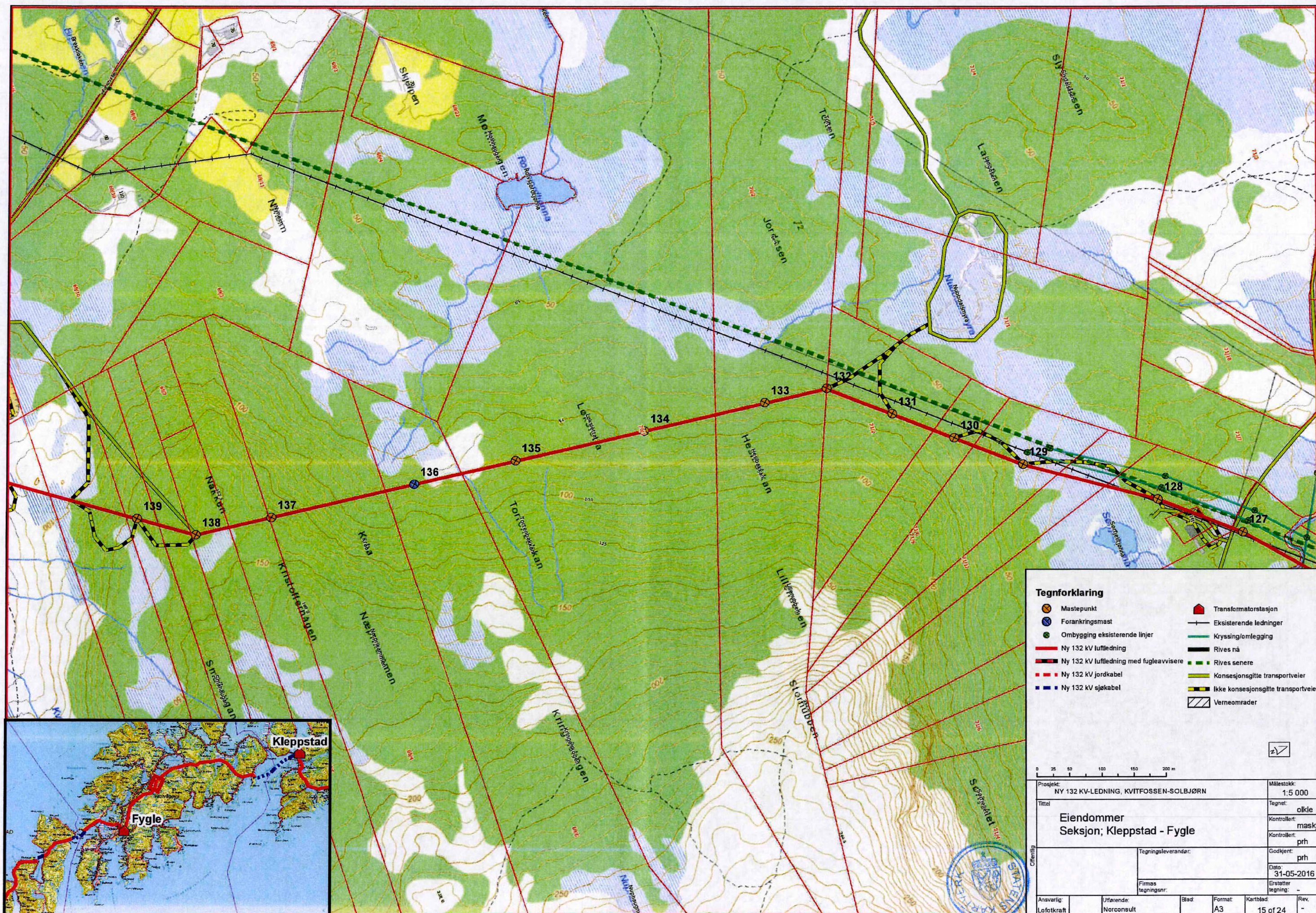

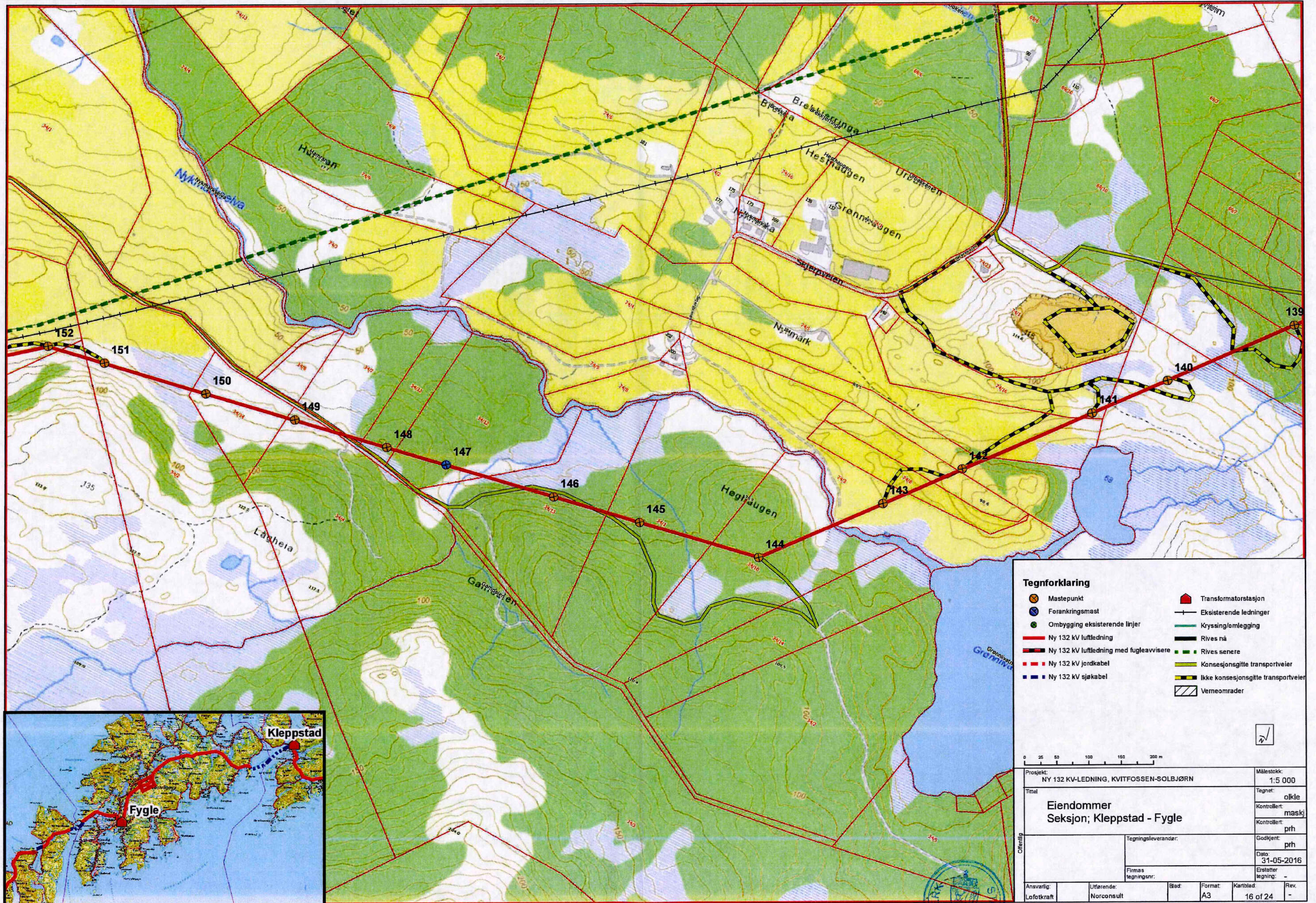

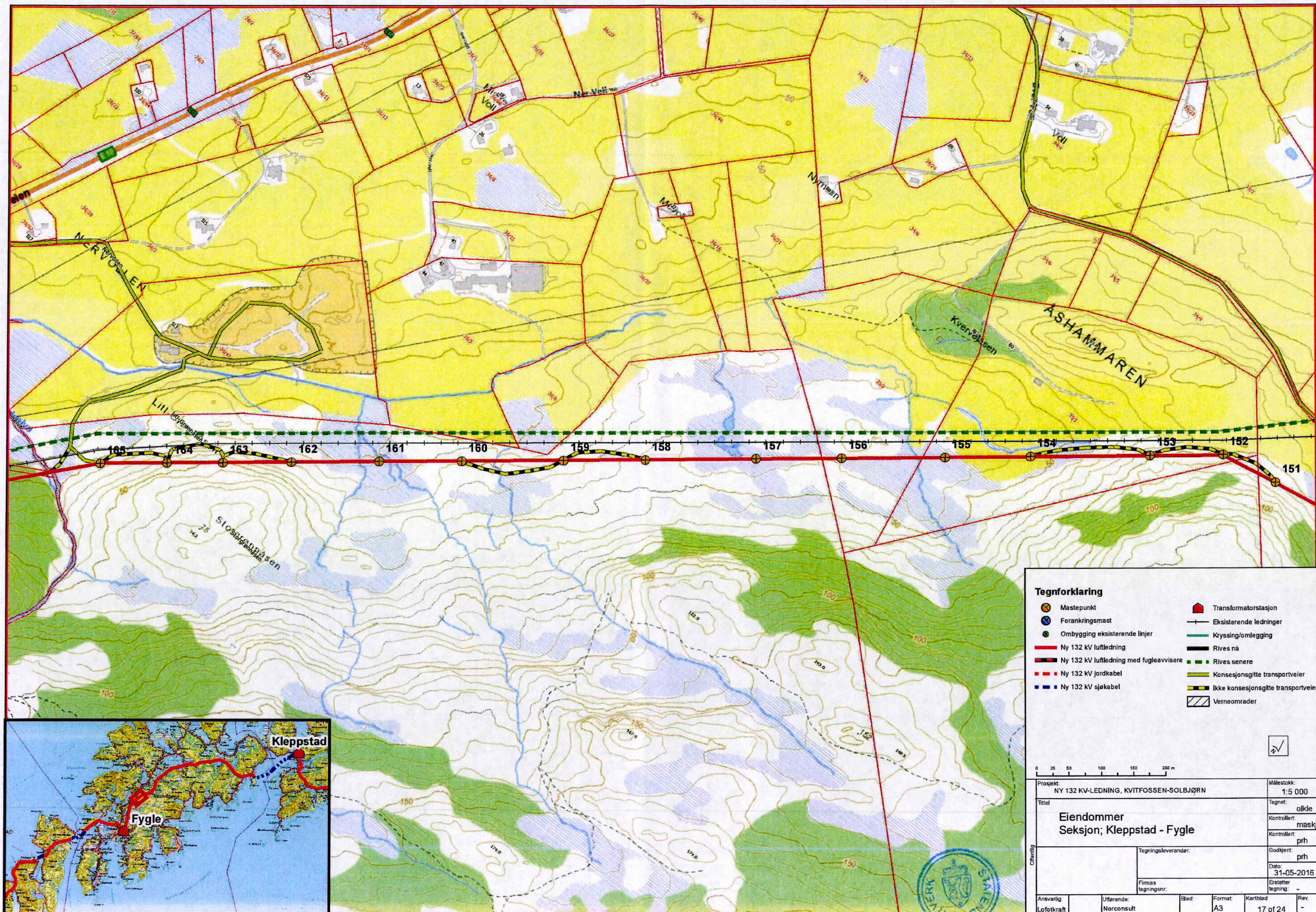

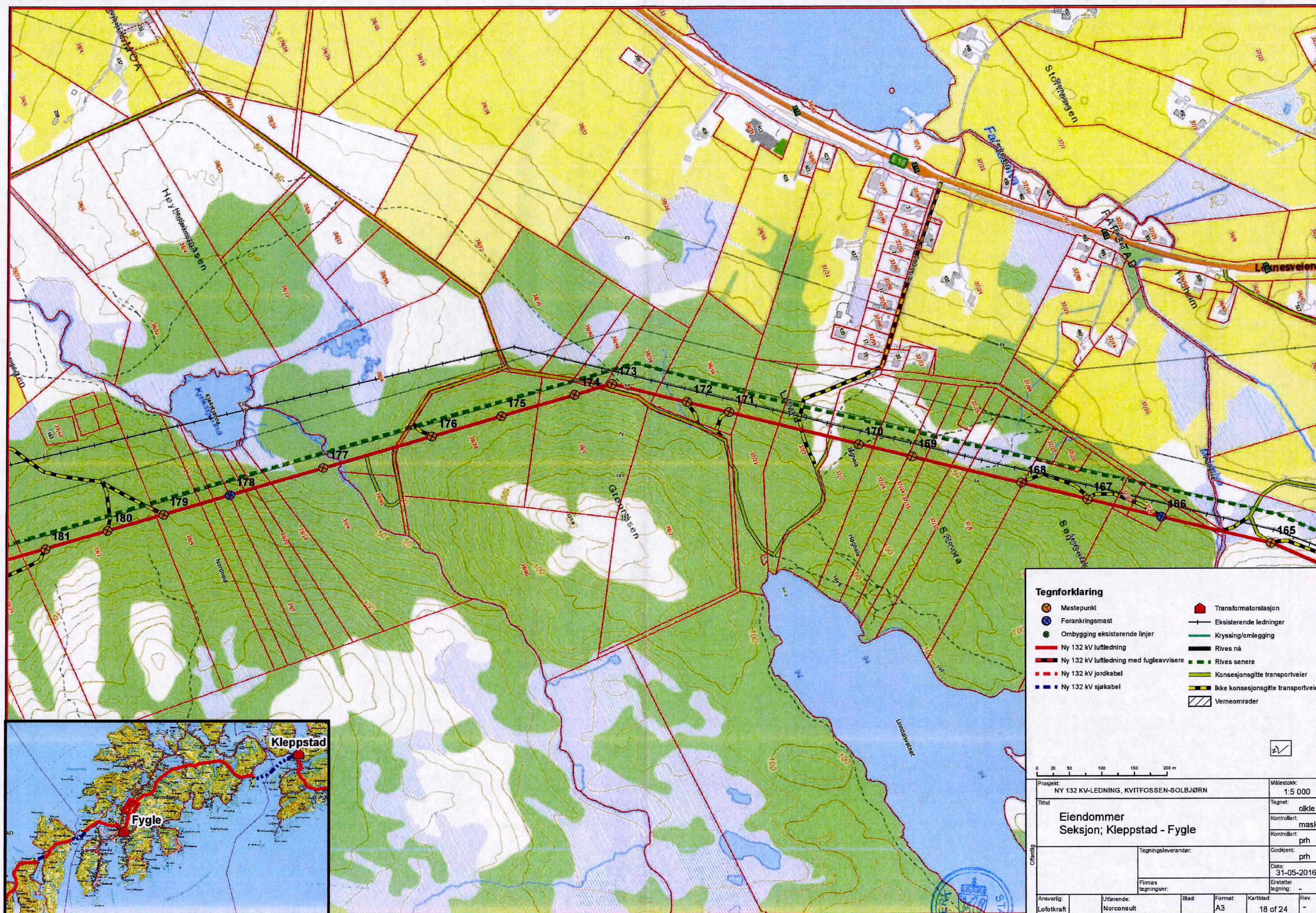

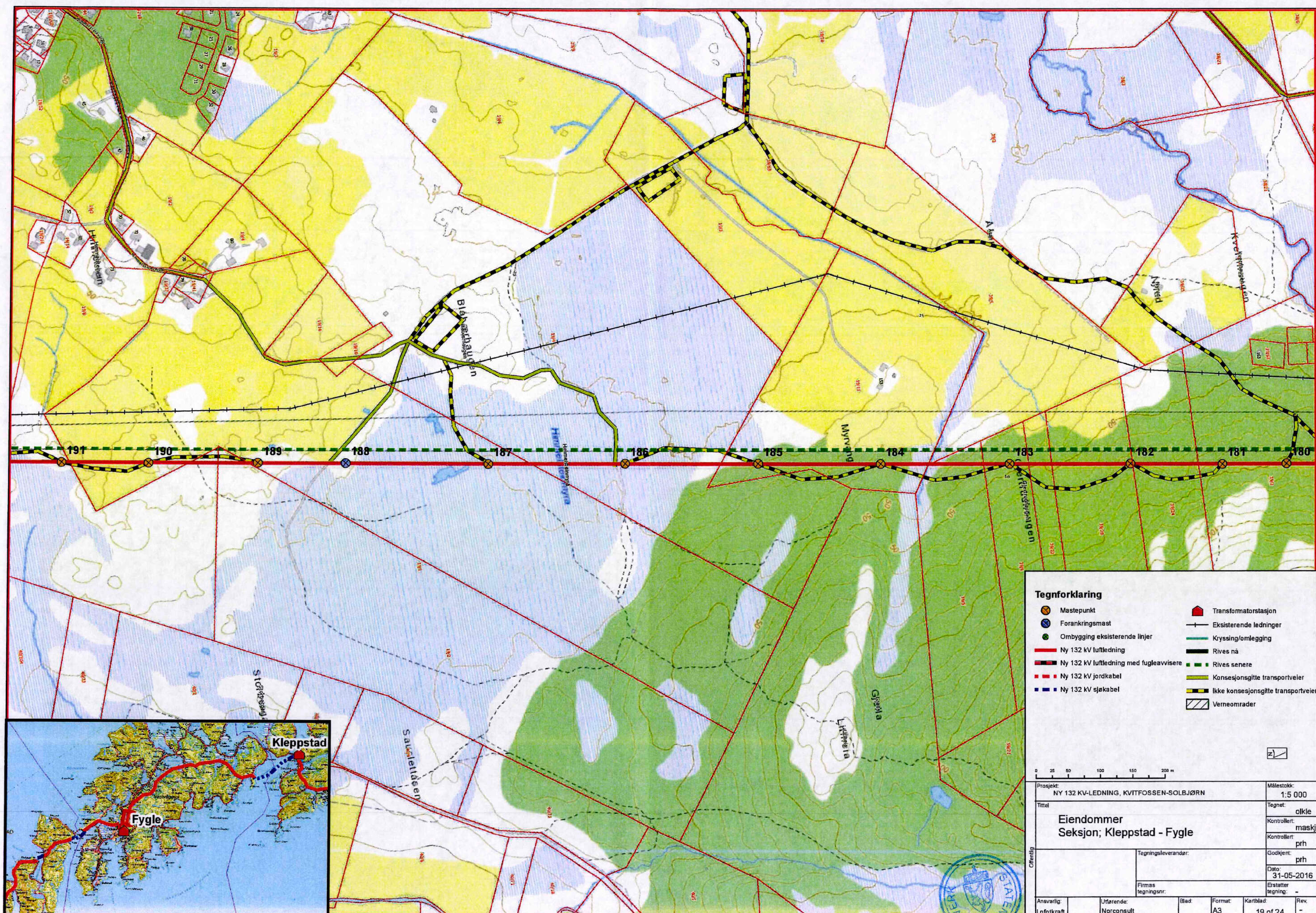

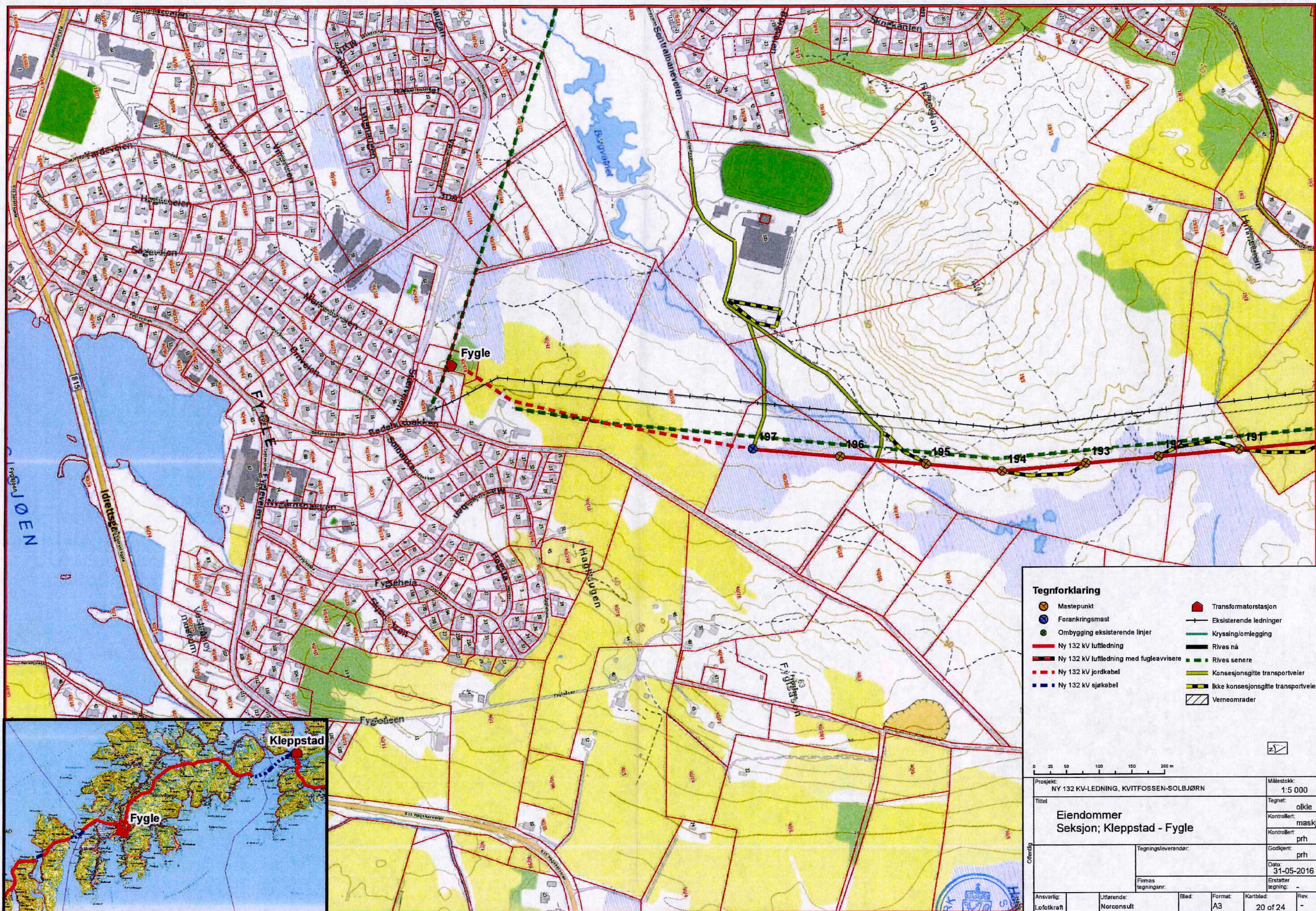

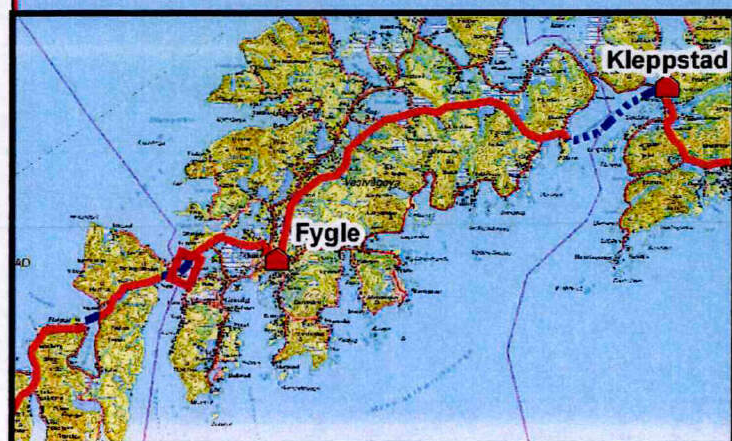
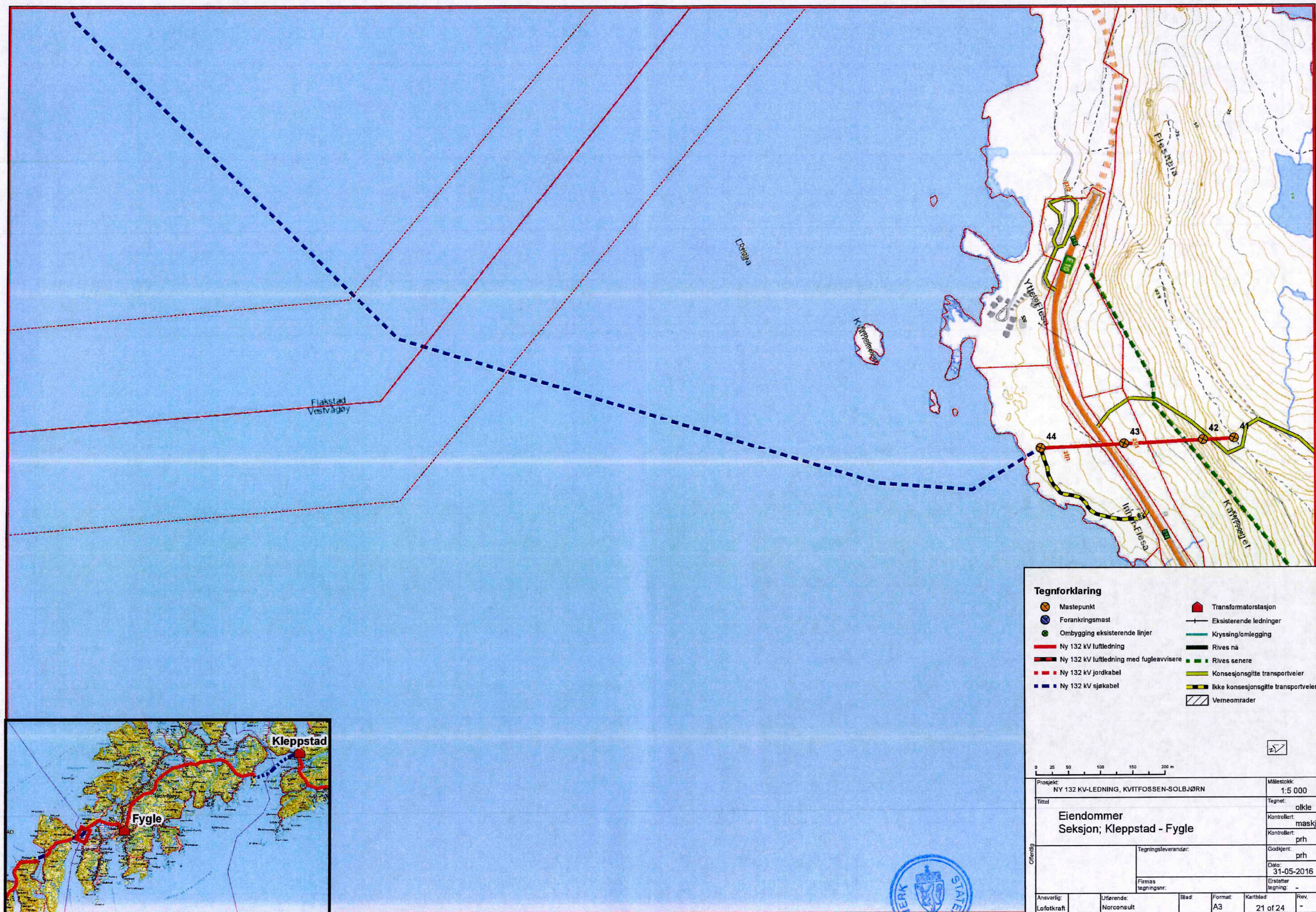

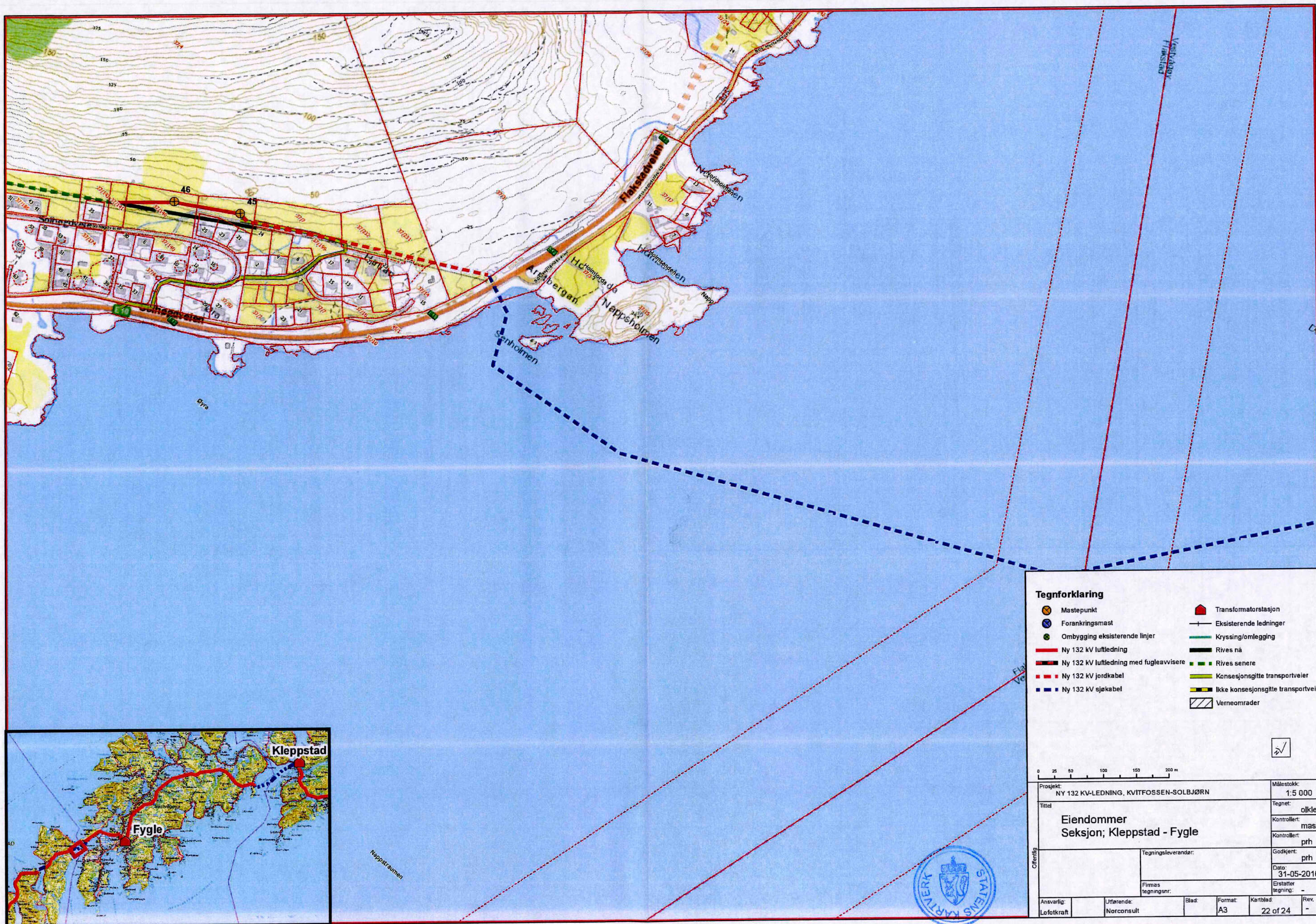

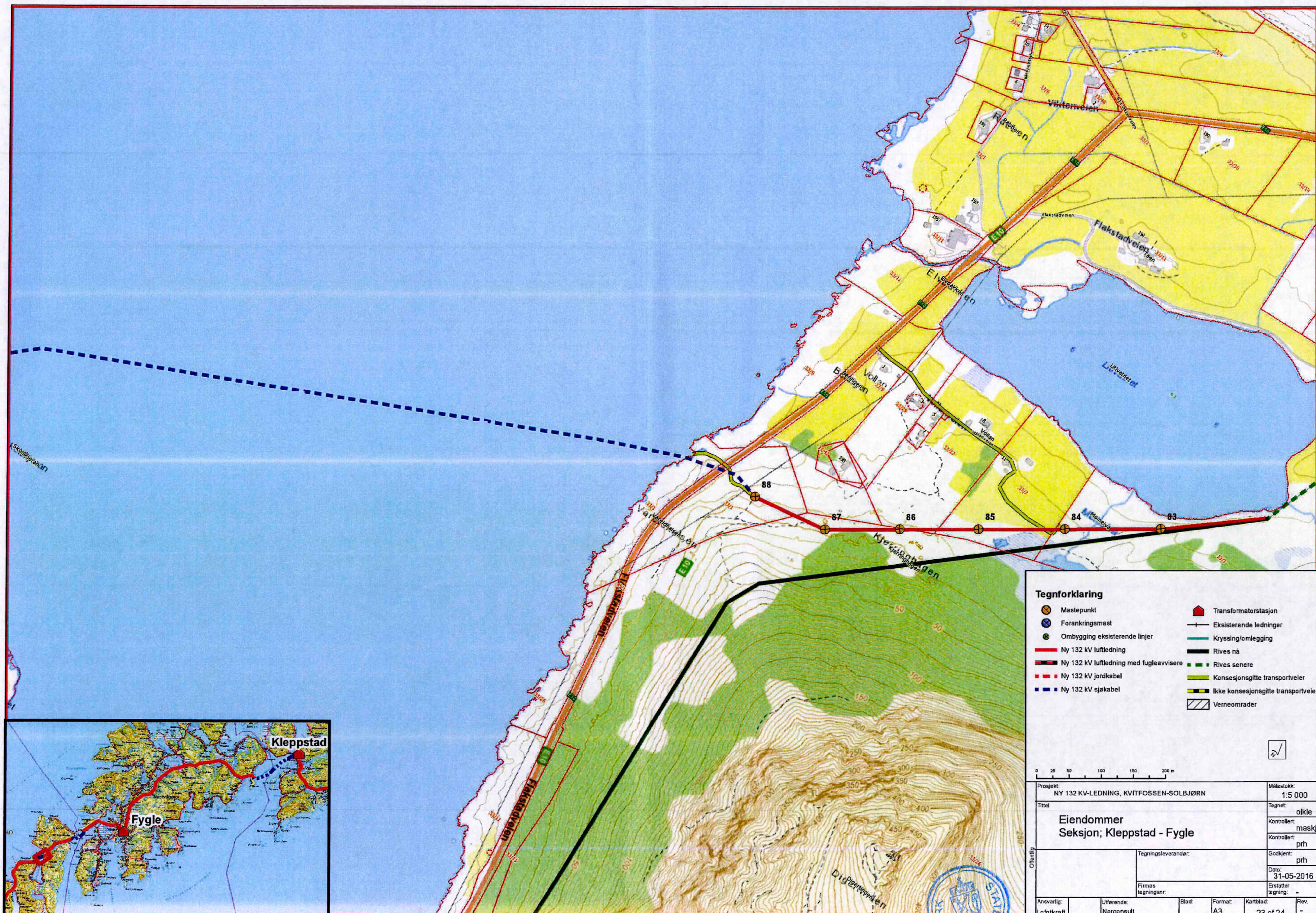

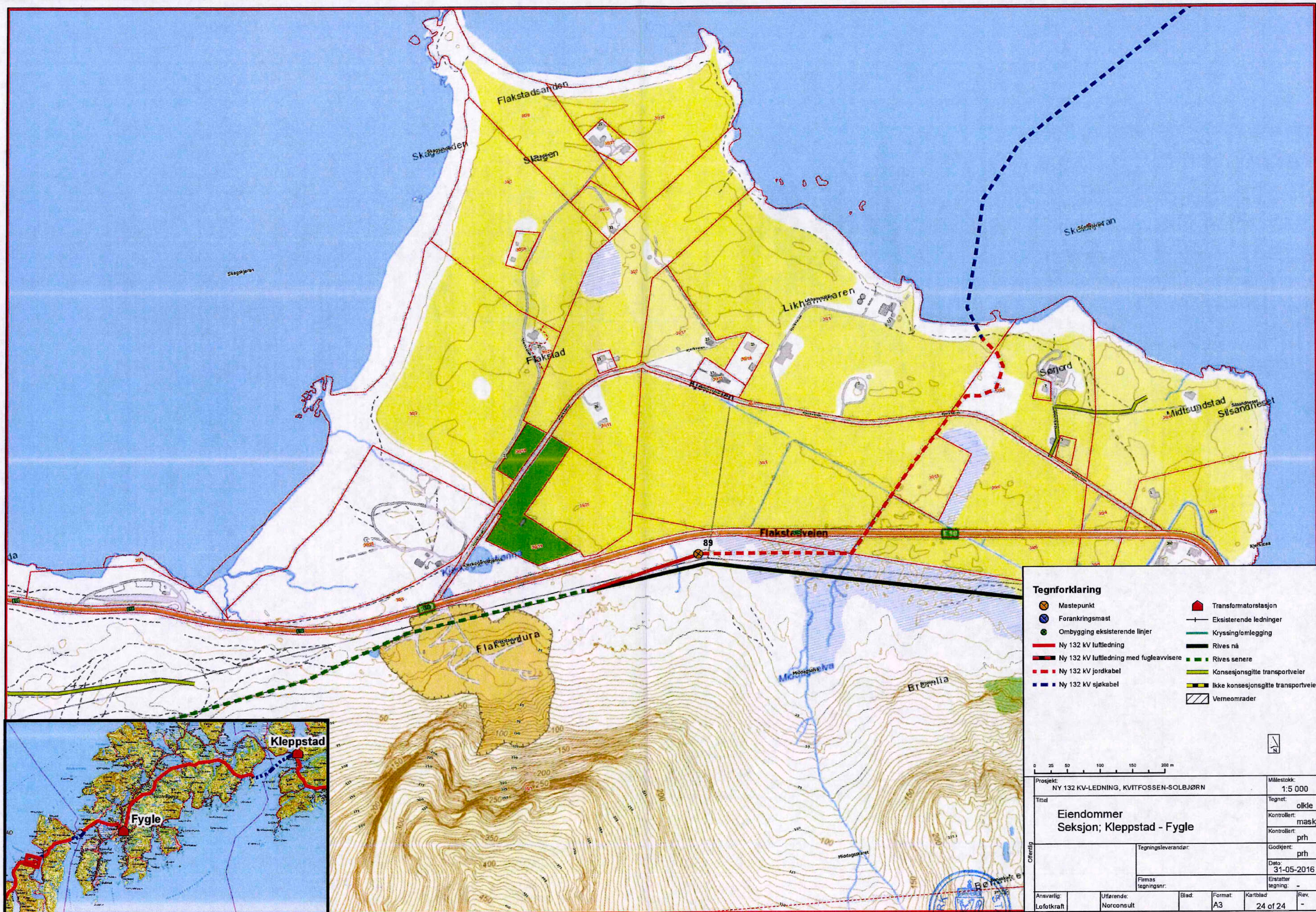

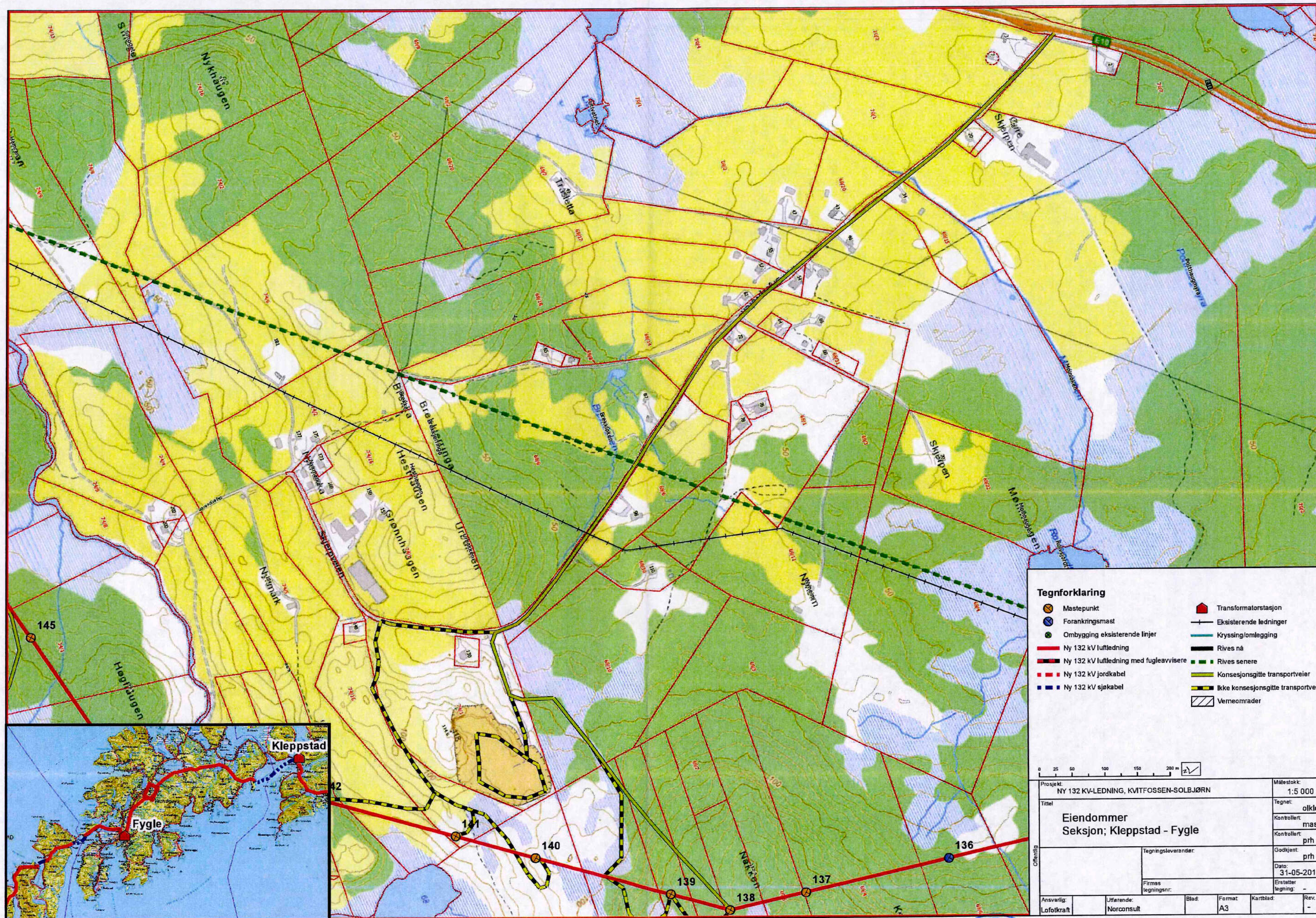

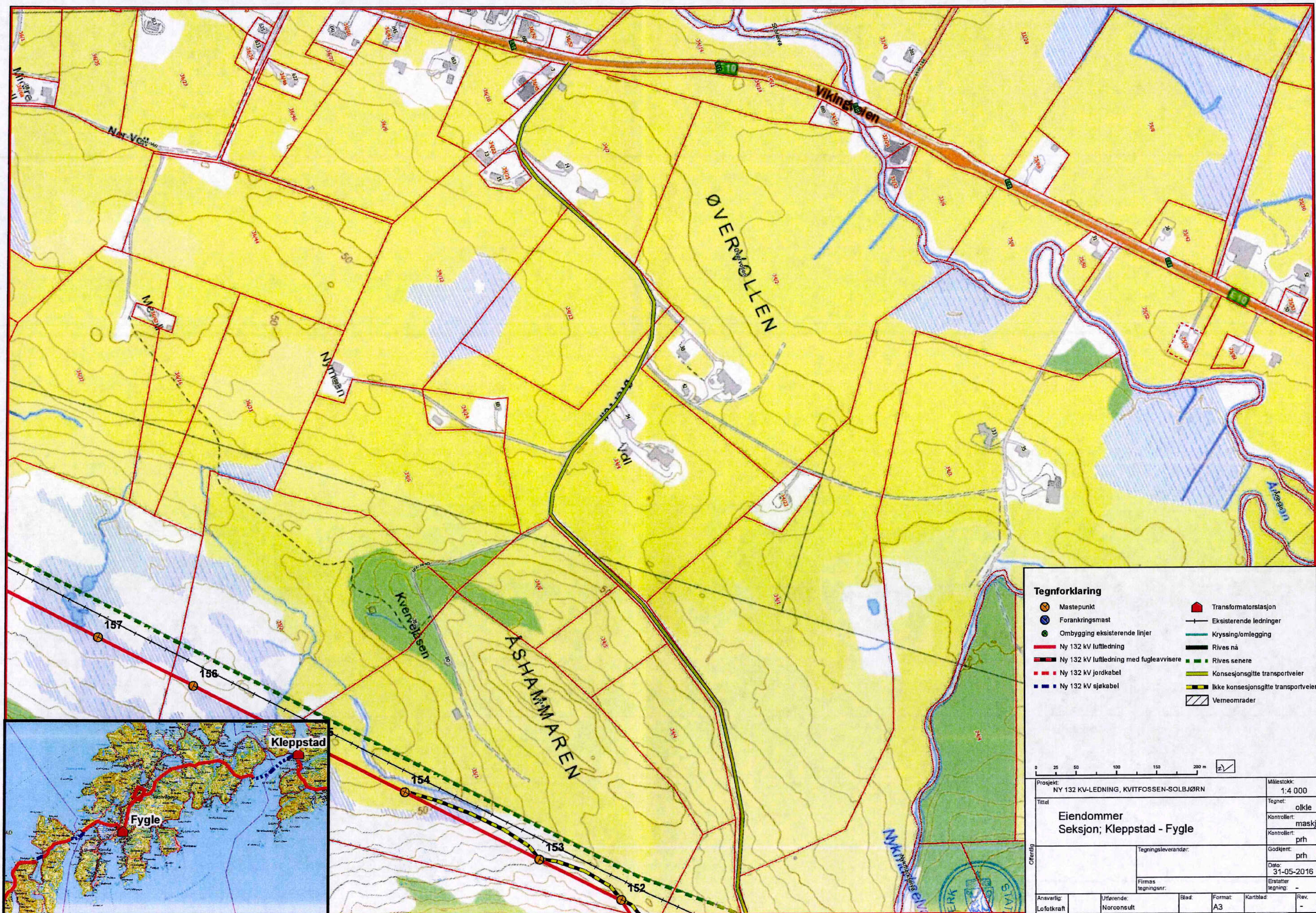

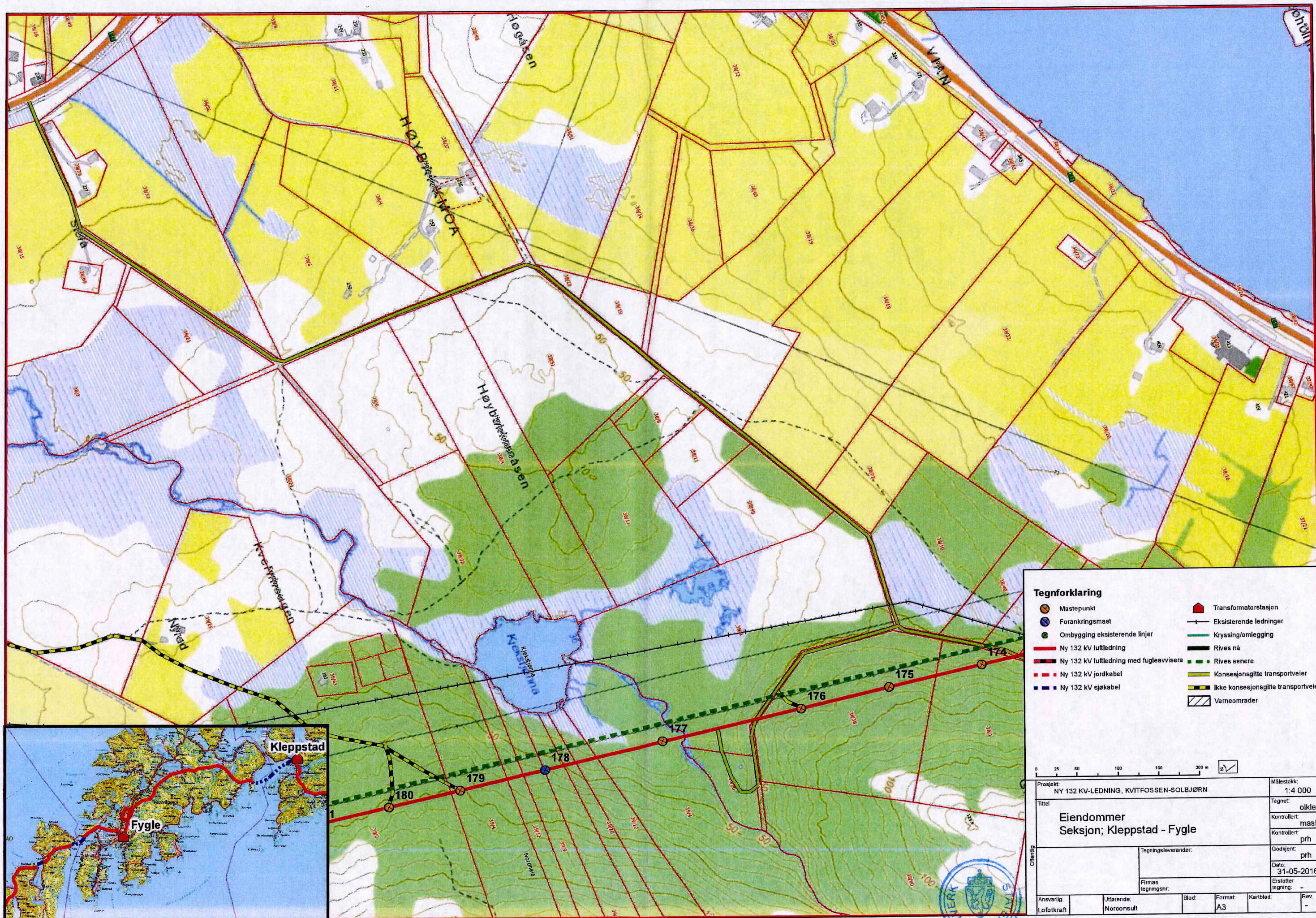

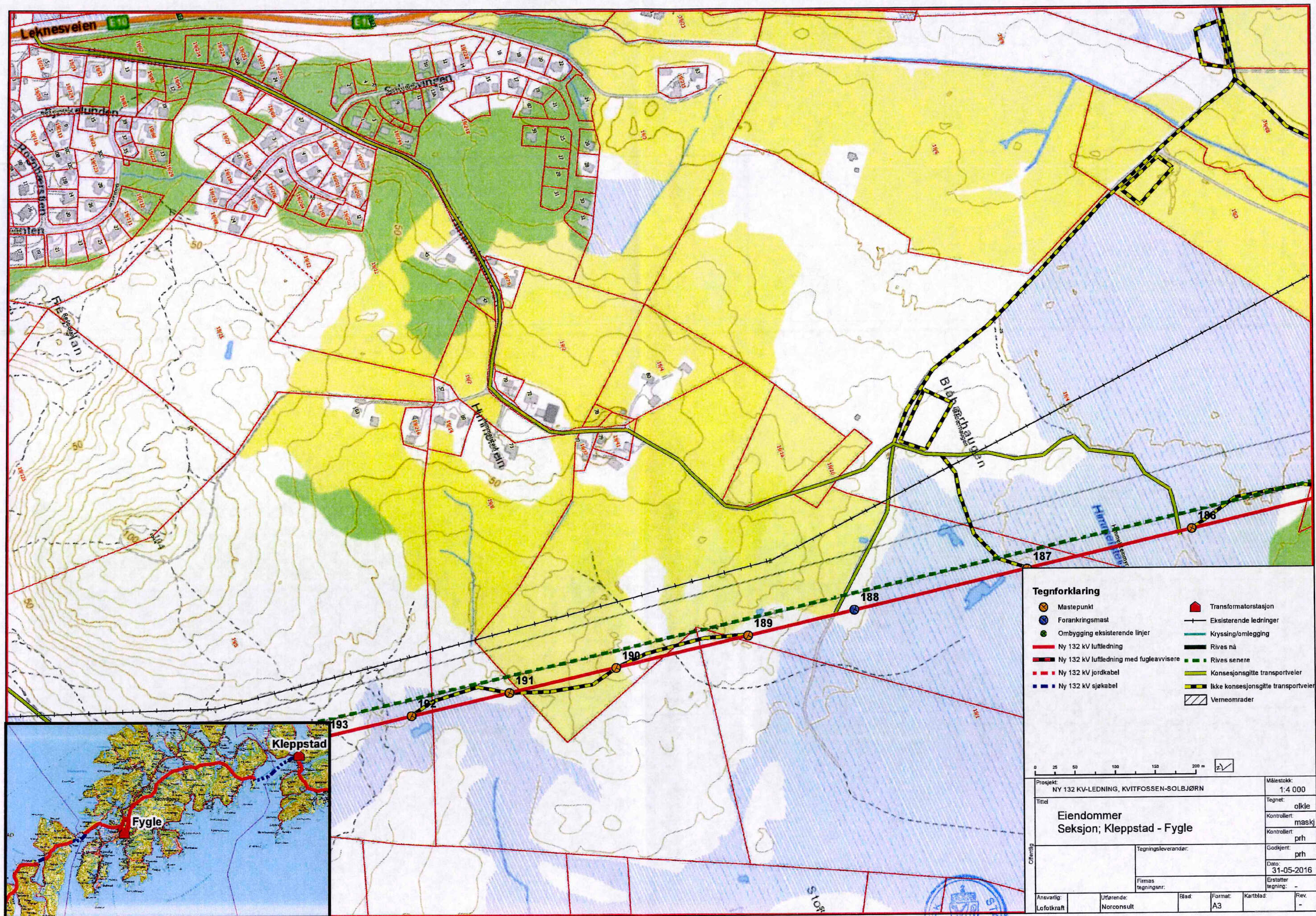

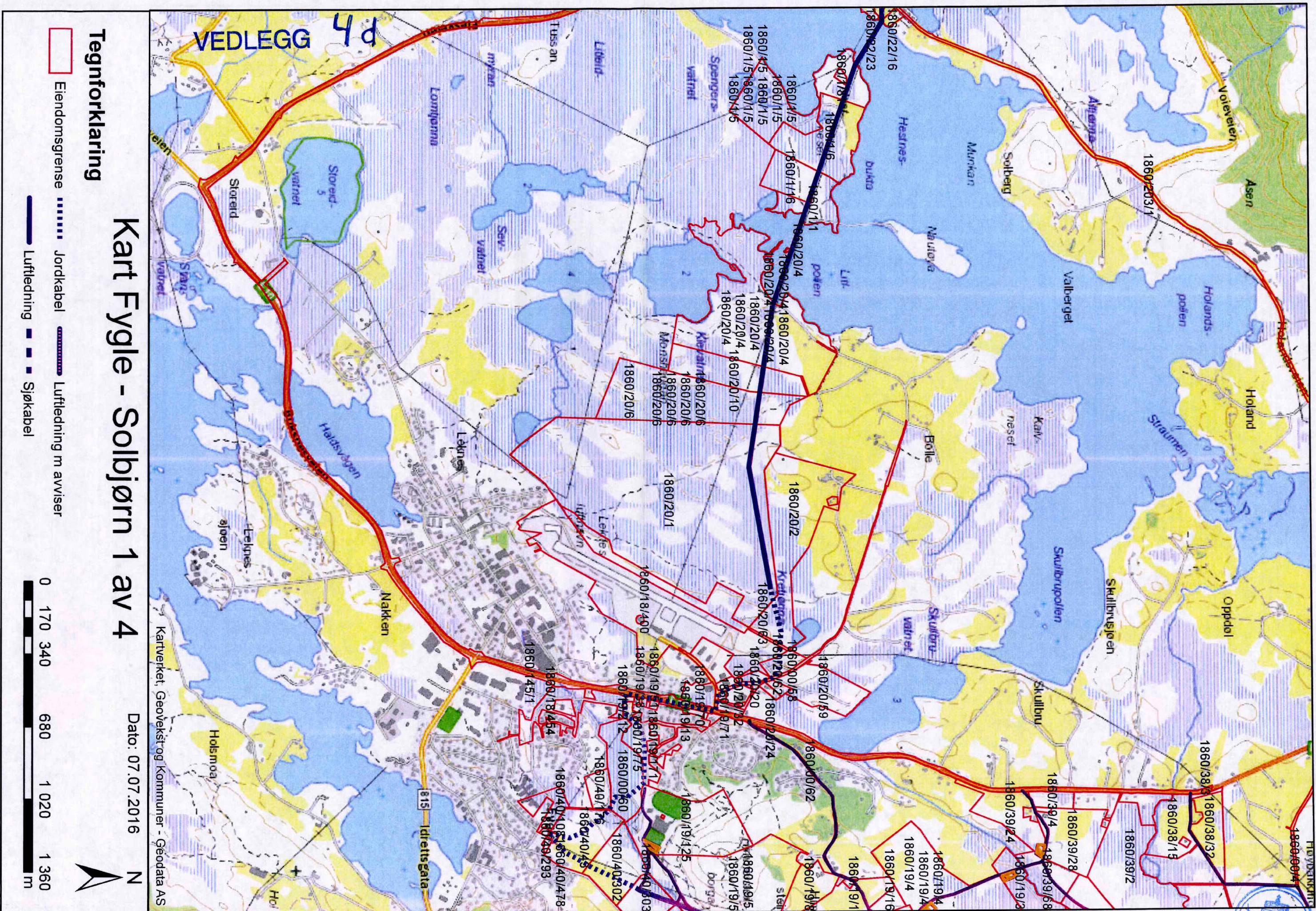

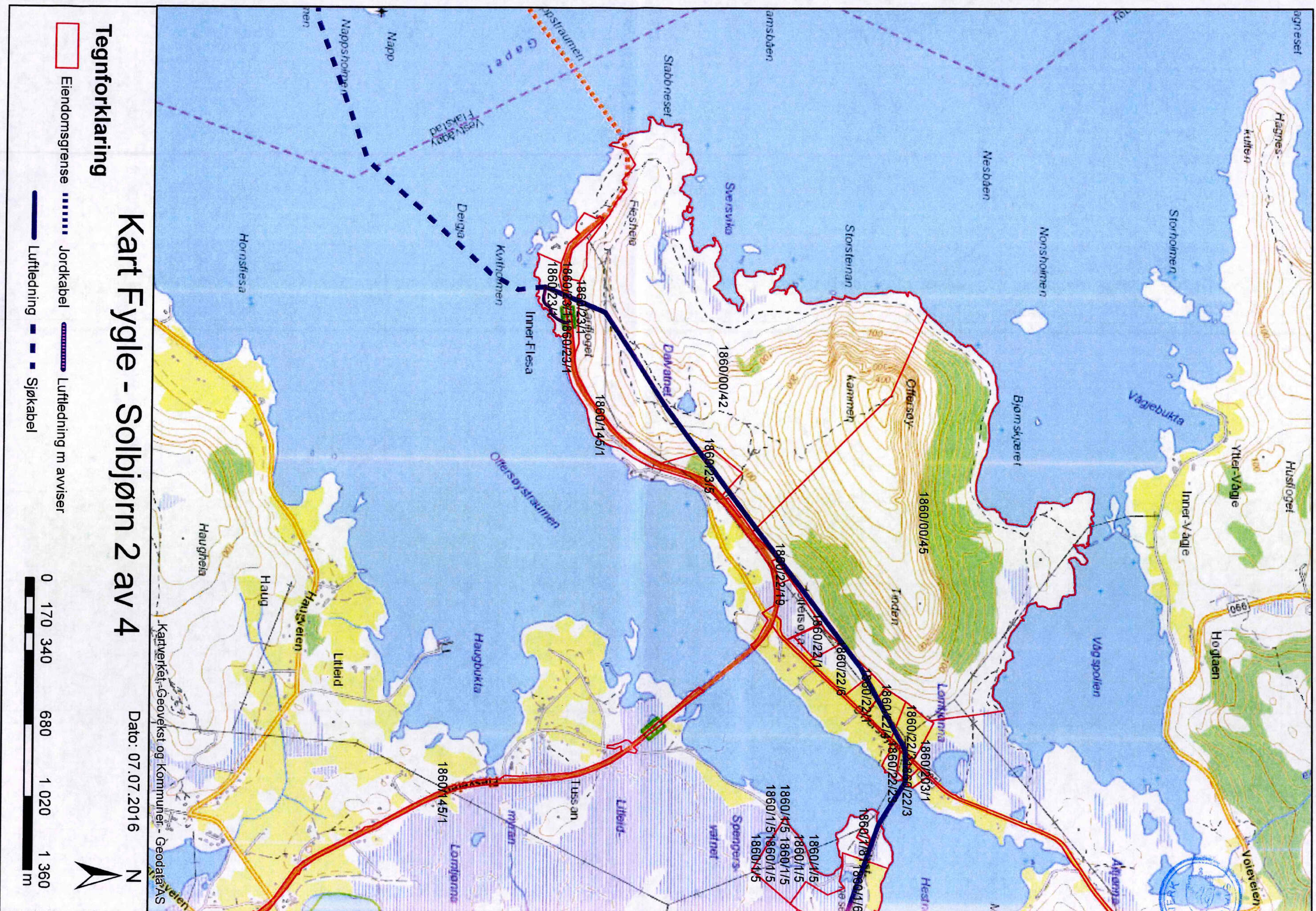

Tegnforklaring

Kart Fygle - Solbjørn 3 av 4

Dato: 07.07.2016

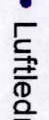
Kartverket, Geovekst og Kommuner - Geodata AS

Eiendomsgrense

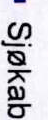
Jordkabel

Luftledning m aviser

Luftledning

Sjøkabel

Tegnforklaring

- Eiendomsgrense
- Jordkabel
- Luftledning m avviser
- Luftledning
- Sjøkabel

Kart Fygle - Solbjørn 4 av 4

Dato: 07.07.2016

N

0 385 770 1 540 2 310 3 080 m

